

3 1761 08825169 9

UNIV. OF
TORONTO
LIBRARY

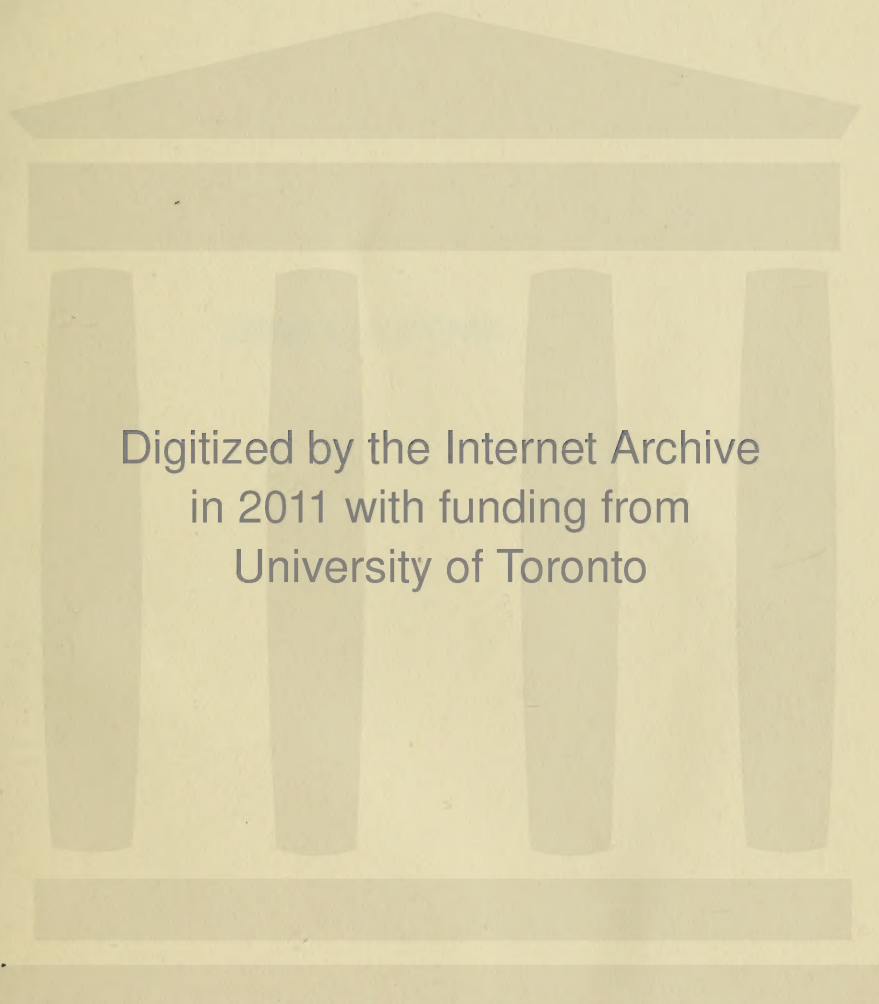

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

to d. h.
alans

HERO I LEANDRE

Tip. L'Avenç : Massó, Casas & C^a : Rambla Catalunya, 24

LGr
M985
.Cs

Musaeus, the grammarian

Hero i Leandre

POEMA ATRIBUIT A MUSEU (Segle V)

AMB • LA • VERSIÓ • LITERAL • EN
PROSA • DE • LLUIS • SEGALÀ • I • EN
VERS • D'AMBROSI • CARRIÓ • DUENT
EN • APÈNDIX • LES • TRADUCCIONS • INÈ-
DITES • DE • PAU • BERTRÀN • I • BROS
I • JOSEP • MA • PELLICER • I • PAGÈS

250.071

19. 1. 26

Institut de la Llengua Catalana

TEXT GREC

I

VERSIÓ LITERAL DE LL. SEGALÀ

ΤΑ ΚΑΘ' ἩΡΩ ΚΑΙ ΛΕΑΝΔΡΟΝ

Εἰπέ, θεά, κρυφίων ἐπιμάρτυρα λύχνον ἐρώτων
καὶ νύχιον πλωτήρα θαλασσοπόρων ὑμεναίων
καὶ γάμον ἀχλυόεντα, τὸν οὐκ ἴδεν ἄφθιτος Ἥως,
καὶ Σηστὸν καὶ Ἄβυδον, ὅπη γάμος ἔννυχος Ἡροῦς.
Νηχόμενόν τε Λέανδρον ὁμοῦ καὶ λύχνον ἀκούω,
λύχνον ἀπαγγέλλοντα διακτορίην Ἀφροδίτης,
Ἡροῦς νυκτιγάμοιο γαμοστόλον ἀγγελιώτην,
λύχνον, ἔρωτος ἄγαλμα, τὸν ὄφειλεν αἰθέριος Ζεὺς
ἐννύχιον μετ' ἀεθλον ἄγειν ἐς ὀμήγυριν ἄστρον
καὶ μιν ἐπικλῆσαι νυμφοστόλον ἄστρον ἐρώτων,
ὅτι πέλεν συνέριθος ἐρωμανέων ὀδυνάων,

10

HERO I LEANDRE

Parla'ns, deessa, d'aquell llum, testimoni d'amors clandestines; del nadador qui, en ésser de nit, portava mar a través l'himeneu; del consorci en les tenebres, jamai sorprès de l'Aurora immortal; i de Sestos i Abidos, on foren les noces d'Hero nocturnes. Veig 'a l'ensems Leandre, qui neda, i aquell llum pregoner del servei d'Afrodita, nunci i padrí de les noces d'Hero, qui de nit es complien; llum, símbol d'amor, que Zeus eteri — al terminar les lluites nocturnes — degué metre a l'aplec dels estels, nomenant-lo *estel padrí de les amors nupcials*, car fou confident de les

10

ἀγγελίην δ' ἐφύλαξεν ἀκοιμήτων ὕμεναιῶν,
πρὶν χαλεπαῖς πνοιῆσιν ἀήμεναι ἐχθρὸν ἀήτην.
' Ἄλλ' ἄγε μοι μέλποντι μίαν συνάειδε τελευτὴν
λύχνου σβεννυμένοιο καὶ ὄλλυμένοιο Λεάνδρου.

Σηστός ἔην καὶ Ἄβυδος ἐναντίον, ἐγγύθι πόντου
γείτονές εἰσι πόλεις. Ἔρωσ δ', ἀνὰ τόξα τιταίνων,
ἀμφοτέραις πολίεσσιν ἓνα ξυνέηκεν οἴστρον,
ἠΐθεον φλέξας καὶ παρθένον· οὔνομα δ' αὐτῶν
ἡμερόεις τε Λεάνδρος ἔην καὶ παρθένος Ἥρώ. 20
' Ἡ μὲν Σηστόν ἔναιεν, ὁ δὲ πτολίεθρον Ἄβύδου,
ἀμφοτέρων πολίων περικαλλέες ἀστέρες ἄμφω,
εἵκελοι ἀλλήλοισι. Σὺ δ', εἴ ποτε κείθι περήσεις,
δίξέο μοι τινὰ πύργον, ὅπη ποτὲ Σηστιᾶς Ἥρώ
ἴστατο λύχνον ἔχουσα καὶ ἡγεμόνευε Λεάνδρω,
δίξεο δ' ἀρχαίης ἀλιχέα πορθμὸν Ἄβύδου,
εἰσέτι που κλαίοντα μόρον καὶ ἔρωτα Λεάνδρου.
' Ἀλλὰ πόθεν Λεάνδρος, Ἄβυδόθι δώματα ναίων,
' Ἡροῦς εἰς πόθον ἦλθε, πόθῳ δ' ἐνέδησε καὶ αὐτήν;

melangies d'una folla amor i servà la nova del despert himeneu, fins que alenà amb cruesa el vent odiós. Eia, doncs, acobla ta veu a la meua, i cantem la fi, que és una tan sols, del llum apagat i del difunt Leandre.

Sestos era ací i Abidos enfront, a la vora de la mar, ciutats veïnes. Armà Eros son arc i a ambdués tirà una sageta, abrusant un fadrí i una verge, qui havien nom el delitós Leandre i la donzella Hero. Estava ella a Sestos, ell a la forta Abidos; i, ben semblants l'un a l'altre, eren de llurs ciutats estels bellíssims. Si mai per allí passes, cerca'm la torre on Hero, la sestiana, eixia amb el llum i guiava Leandre; cerca'm el freu ressonant de l'antiga Abidos, qui el fat i l'amor de Leandre encara plora. Mes, d'on vingué que, essent Leandre a Abidos, s'enamorés d'Hero, i de la seva amor la fes captiva? 20

Ἡρώ μὲν χαρίεσσα διοτροφῆς αἶμα λαχοῦσα 30
Κύπριδος ἦν ἱέρεια, γάμων δ' ἀδίδακτος ἐοῦσα
πύργον ἀπὸ προγόνων παρὰ γείτονα ναίει θαλάσση,
ἄλλη Κύπρις ἄνασσα· σαοφροσύνη τε καὶ αἰδοί,
οὐδέ ποτ' ἀγρομένησι συνωμίλησε γυναιξίν,
οὐδέ χορὸν χαρίεντα μετήλυθεν ἥλικος ἤβης,
μῶμον ἀλευομένη ζηλήμονα θηλυτεράων·
καὶ γὰρ ἐπ' ἀγλαίῃ ζηλήμονές εἰσι γυναῖκες·
ἄλλ' αἰεὶ Κυθήρειαν ἰλασκομένη Ἐφροδίτην,
πολλάκι καὶ τὸν Ἔρωτα παρηγορέεσκε θηλαῖς
μητρὶ σὺν οὐρανή, φλογερὴν τρομέουσα φαρέτρην. 40
Ἄλλ' οὐδ' ὥς ἀλέεινε πυριπνεύοντας οἴστους.

Δὴ γὰρ Κυπριδὴ πανδήμιος ἦλθεν ἑορτῆ,
τὴν ἀνὰ Σηστὸν ἄγουσιν Ἀδώνιδι καὶ Κυθερείῃ,
πασσυδὴ δ' ἔσπευδον ἐς ἱερὸν ἡμᾶρ ἰκέσθαι,
ὄσσοι ναιετάασκον ἀλιστεφῶν σφυρὰ νήσων,
οἱ μὲν ἀφ' Αἰμονίης, οἱ δ' εἰναλῆς ἀπὸ Κύπρου·
οὐδέ γυνή τις ἔμιμνεν ἀνὰ πτολίεθρα Κυθήρων,

Hero graciosa, qui sang divinal hagué al néixer, era sacerdo- 30
tessa de Cipria, anc que no ensinestrada en afers de nocces; i vivía
lluny dels pares, dins una torre vorera de la mar, com altra Cipria
sobirana. Assenyada i ruborosa, mai s'entremetía al rotlle de les
dònes, ni al chor graciós de les altres donzelles, per tal de lliurar-se
dels retrets envejoses de les fembres, que bellesa fa les fembres
envejoses; però curava tostemps que la valgués Afrodita Citerea
i espesses vegades el propi Eros, oferint-li sacrificis a l'ensem
que a sa mare celestial, puix l'espardí son buirac flamíger. Mes 40
ni així pogué esquivar les roents sagetes.

Car s'escaigué la festa popular de Cipria, la que a Sestos fan
a Adonis i Citerea; i s'apressaren a concórrer a la diada sacra tots
els qui viuen a les illes extremeres que la mar vogeix; i uns arri-
baven d'Hemonia i altres de la marina Xipre. Dòna no romangué

οὐ Λιβάνου θυόεντος ἐνὶ πτερύγεσσι χορεύων
οὐδὲ περικτιόνων τις ἐλείπετο τῆμος ἑορτῆς,
οὐ Φρυγίης ναέτης, οὐ γείτονος ἀστὸς Ἀβύδου· 50
οὐδέ τις ἠϊθέων φιλοπάρθενος. Ἡ γὰρ ἐκεῖνοι,
αἰὲν ὀμαρτήσαντες, ὄπη φάτις ἐστὶν ἑορτῆς,
οὐ τόσον ἀθανάτοισιν ἄγειν σπεύδουσι θυηλάς,
Ὅσσον . . . . .
[μοῦνον] ἀγειρόμενοι διὰ κάλλεα παρθενικάων.

Ἡ δὲ θεῆς ἀνά νηὸν ἐπώχετο παρθένος Ἡρώ,
μαρμαρυγὴν χαρίεσσαν ἀπαστράπτουσα προσώπου,
οἶά τε λευκοπάρηος ἐπαντέλλουσα σελήνη.
Ἄκρα δὲ χιονέης φοινίσσετο κύκλα παρειῆς, 60
ὥς ῥόδον ἐκ καλύκων διδυμόχροον. Ἡ τάχα φαίης,
Ἡροῦς ἐν μελέεσσι ῥόδων λειμῶνα φανῆναι.
Χροῖή γὰρ μελέων ἐρυθαίνεται, νισσομένης δὲ
καὶ ῥόδα λευκοχίτωνος ὑπὸ σφυρὰ λάμπετο κούρης,
πολλὰ δ' ἐκ μελέων χάριτες ῥέον. Οἱ δὲ παλαιοὶ
τρεῖς Χάριτας ψεύσαντο πεφυκέναι· εἷς δέ τις Ἡροῦς

als poblats de Citera, ni dansaire al cim del Liban olorós. Ningú dels
quí havien son estatge als voltants, mancà llavors a la festa : ni 50
els que eren a Frigia, ni els que habitaven la pròxima Abidos,
ni cap dels fadrins, amadors de donzelles; puix aquests, bons de
trobar arreu on hi ha brogit de festa, no així curen de menar víc-
times als immortals, com... aplegant-s'hi [solament] per les formo-
ses donzelles.

Tot-d'una es mostrà dins del temple de la deessa, la verge
Hero, amb el rostre esplendent, guspirejant de gracia; així com 60
s'aixeca la lluna de galtes blanquinoses. De neu les tenia Hero i al
mig vermelles, com roses de dues tintes. Haguera cuidat hom que
dels membres d'Hero un roserar n'eixia : aital era de rogenca
llur color! Caminava la nina de blanca tunicel·la, i sota els turmells li
esplendien roses, brollant-li arreu munió de gracies. Es fals, doncs,

ὄφθαλμὸς γελῶν ἑκατὸν Χαρίτεσσι τεθήλει.

Ἄτρεκέως ἰέρειαν ἐπάξιον εὔρετο Κύπρις.

Ὡς ἡ μὲν περὶ πολλὸν ἀριστεύουσα γυναικῶν,
Κύπριδος ἀρήτειρα, νή διεφαίνετο Κύπρις.

Δύσατο δ' ἠϊθέων ἀπαλὰς φρένας· οὐδέ τις αὐτῶν
ἦεν, ὃς οὐ μενέαιεν ἔχειν ὁμοδέμνιον Ἑρώ.

70

Ἡ δ' ἄρα καλλιθέμεθλον ὄπη κατὰ νηδὸν ἀλάτο,
ἐσπόμενον νόον εἶχε καὶ ὄμματα καὶ φρένας ἀνδρῶν,
καὶ τις ἐν ἠϊθέοισιν ἐθαύμασε καὶ φάτο μῦθον·

Καὶ Σπάρτης ἐπέβην, Λακεδαιμόνος ἔδρακον ἄστν,
ἦχι μόνον καὶ ἄεθλον ἀκούομεν ἀγλαϊάων·

τοίην δ' οὔποτ' ὄπωπα νέην ἰδανὴν θ' ἀπαλὴν τε·
καὶ τάχα Κύπρις ἔχει Χαρίτων μίαν ὄπλοτεράων.

Παπταίνων ἐμόγησα, κόρον δ' οὐχ εὔρον ὄπωπῆς.

Αὐτίκα τεθναίνην λεχέων ἐπιβήμενος Ἑροῦς·

80

Οὐκ ἂν ἐγὼ κατ' Ὀλυμπον ἐφιμείρω θεὸς εἶναι,
ἡμετέρεην παράκοιτιν ἔχων ἐνὶ δώμασιν Ἑρώ.

Εἰ δέ μοι οὐκ ἐπέοικε τεὴν ἰέρειαν ἀφάσσειν,

ço que els antics deien, que tres Gracies sien nades : un sol ull d'Hero, quan reia, descelava l'ufana d'un centenar de Gracies. Verament havia trobat Cipria una digna sacerdotessa.

Així, doncs, la sacerdotessa de Cipria, fortament senyalant-se entre les dònes, va aparèixer com una altra Cipria; senyorejà dins un punt el tendre coratge dels jovincels, i hom no hi hagué qui no cobegés Hero per companya de tàlem. Arreu on ella anava pel temple de formós basament, allí se'n duia la pensa, els esguards i el coratge dels homes. I un dels fadrins, tot meravellat, digué:

70

— «So anat a Esparta, he vist la capital de Lacedemonia, on sabem que hi ha concurrences i premis per les beutats; mai però he vist una consemblant jovençana, honorable i tendra. Per ventura Cipria té a son servei una de les Gracies més joves. Se'm fadiguen els ulls i no es sadollen de mirar-la. Fini ma vida, après de muntar

80

τοίην μοι, Κυθήρεια, νέην παράκοιτιν ὀπάσσαις.

Τοῖα μὲν ἠϊθέων τις ἐφώνεεν· ἄλλοθεν ἄλλος
ἔλκος ὑποκλέπτων ἐπεμήγατο κάλλει κούρης.

Αἰνοπαθὲς Λεϊάνδρε, σὺ δ', ὡς ἴδες εὐκλέα κούρην,
οὐκ ἔθελες κρυφίοισι κατατρύχειν φρένα κέντροις,
ἀλλὰ πυριβλήτοισι δαμείς ἀδόκητον οἴστοις
οὐκ ἔθελες ζῶειν περικαλλέος ἄμμορος Ἴηροῦς.

90

Σὺν βλεφάρων δ' ἀκτίσιν ἀέξετο πυρσὸς ἐρώτων
καὶ κραδίη πάφλαζεν ἀνικήτου πυρὸς ὄρμη.

Κάλλος γὰρ περίπυστον ἀωμήτοιο γυναικὸς
ὀξύτερον μερόπεσσι πέλει πτερόεντος οἴστοῦ.

Ὅφθαλμὸς δ' ὀδὸς ἐστίν. Ἄπ' ὀφθαλμοῖο βολάων
κάλλος ὀλισθαίνει καὶ ἐπὶ φρένας ἀνδρὸς ὀδεύει.

Εἶλε δέ μιν τότε θάμβος, ἀναιδείη, τρόμος, αἰδῶς·

Ἔτρεμε μὲν κραδίην, αἰδῶς δέ μιν εἶχεν ἀλῶναι,

θάμβεε δ' εἶδος ἄριστον, ἔρωσ δ' ἀπενόσφισεν αἰδῶ.

Θαρσαλέως δ' ὑπ' ἔρωτος ἀναιδείην ἀγαπάζων,

100

al tàlem d'Hero; que ni déu de l'Olimp voldria ésser, havent Hero per muller a casa. I si jamai no m'ha d'ésser permès afalagar la teva sacerdotessa, dóna'm Citerea, jovenívol muller que li ressemblil·

Semblants paraules digué un jovincel. Els altres, ça i lla, celaven la ferida, car ja els havia mès fòra de seny la bellor de la jovençana.

Oh Leandre, greument apenat! Tu no volgueres, en contemplant la donzella il·lustre, que un escondit fibló guastés ton coratge : com te domenyessin sobtadament els trets encesos, no desitjaves viure, menys d'atènyer la molt garrida Hero. — Amb el llambrec dels ulls, li anava creixent a Leandre la flama amorosa i el cor li bullia a l'escalf d'un foc invincible, car la coneguda beutat d'honesta dama més punyent és als mortals que sageta alada : son camí es l'ull i, amb les mirades, la bellesa llisca fins al cor de l'home. Llavors s'empararen de Leandre, esbalaïment, impudencia, tre-

90

ἡρέμα ποσσὶν ἔβαινε καὶ ἀντίον ἴστατο κούρης,
λοξὰ δ' ὀπιπεύων δολεράς ἐλέλιξεν ὀπωπᾶς,
νεύμασιν ἀφθόγγοισι παραπλάζων φρένα κούρης.
Αὐτὴ δ', ὡς συνέηκε πόθον δολόεντα Λεάνδρου,
χαίρεν ἐπ' ἀγλαΐησιν· ἐν ἡσυχίῃ δὲ καὶ αὐτὴ
πολλάκις ἡμερόεσσαν ἔην ἐπέκυψεν ὀπωπὴν,
νεύμασι λαθριδίοισιν ἐπαγγέλλουσα Λεάνδρῳ,
καὶ πάλιν ἀντέκλινεν. Ὁ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἰάνθη,
ὅττι πόθον συνέηκε καὶ οὐκ ἀπεσεῖσατο κούρη.

Ἦφρα μὲν οὖν Λεῖανδρος ἐδίζετο λάθριον ὄρην, 110
φέγγος ἀναστείλασα κατήϊεν εἰς δύσιν Ἥως,
ἐκ περάτης δ' ἀνέτελλε βαθύσκιος Ἔσπερος ἀστὴρ.
Αὐτὰρ ὁ θαρσαλέως μετεκίαθεν ἐγγύθι κούρης,
ὡς ἴδε κυανόπεπλον ἐπιφρώσκουσαν ὀμίχλην,
ἡρέμα δὲ θλίβων ῥοδοειδέα δάκτυλα κούρης
βυσσόθεν ἐστενάχιζεν ἀθέσφατον· ἠ δὲ σιωπῆ,

molor i vergonya : li bategava el cor i s'avergonyia de veure's pres; 100
seguí admirant l'egregia figura, i amor foragità vergonya. Amor féu
caure en impudencia Leandre, qui avançà agosaradament amb
lleus passes, s'aturà a l'enfront de la verge i, mirant-la de través,
vibrejants els ulls traidors, li pertorbà el coratge amb tàcits senyals.
Ella, a l'heure esment del desig temptador de Leandre, gaudís
en sa beutat; i repetides vegades, en silenci també, adés li amagava
sa faç delitosa per tal de correspondre-li amb escondits senyals,
adés la girava on ell romanía. I Leandre sentí dintre seu conhortar-
se-li el coratge, per tal com la donzella, qui havia comprès son
desig, no el rebutjava.

Mentre que Leandre esperava l'hora baixa, queia la tarda, 110
aplegant la llum, i a la llunyaría eixia Vésper, l'astre de les espes-
ses tenebres. Quan ell s'adonà que l'ombra estenia son mantell de
negror, atançà's ardidament a la verge i, estrenyent-li a pleret
aquells dits tan rosats, gità un llarg i profunde sospir. Hero res

οἰά τε χωομένη, ῥοδέην ἐξέσπασε χεῖρα.
Ὦς δ' ἐρατῆς ἐνόησε χαλίφρονα νεύματα κούρης,
θαρσαλέη παλάμη πολυδαίδαλον εἶλκε χιτῶνα,
ἔσχατα τιμήντος ἄγων ἐπὶ κεύθεα νηοῦ. 120
Ὅκναλέοις δὲ πόδεσσιν ἐφέσπετο παρθένος Ἥρω,
οἰά περ οὐκ ἐθέλουσα, τοίην δ' ἀνενεῖκατο φωνήν,
θηλυτέροις ἐπέεσσιν ἀπειλείουσα Λεάνδρῳ·
Ξεῖνε, τί μαργαίνεις; τί με, δύσμορε, παρθένον ἔλχεις;
Ἄλλην δεῦρο κέλευθον, ἐμὸν δ' ἀπόλειπε χιτῶνα,
μῆνιν ἐμῶν ἀπόειπε πολυκτεάνων γενετῆρων.
Κύπριδος οὐ σοι ἔοικε θεῆς ἰέρειαν ἀφάσσειν·
παρθενικῆς ἐπὶ λέκτρον ἀμήχανόν ἐστιν ἰκέσθαι.
Τοῖα μὲν ἠπειλήσεν ἐοικότα παρθενικῆσι.
Θηλείης δὲ Λεάνδρος ὄτ' ἔκλυεν οἴστρον ἀπειλῆς, 130
ἔγνω πειθομένων σημήϊα παρθενικῶων.
Καὶ γὰρ ὄτ' ἠϊθέοισιν ἀπειλείουσι γυναῖκες,
κυπριδίων ὄρων αὐτάγγελοί εἰσιν ἀπειλαί.
Παρθενικῆς δ' εὐδομον εὐχροον αὐχένα κύσσας,

digué, però, com enujada, enretirà sa mà de rosa. Veié-hi Leandre l'irreflexiu assentiment de la donzella benvolguda i, prenent-la amb mà atrevida per la vesta amb tant d'art aparellada, l'emmenà a la part més fonda del temple honoradíssim. Amb passa tardanera el seguía la verge Hero, com a desgrat seu, i així li parlà, amenaçant-lo amb fembrils paraules: 120

— «Hoste, per què folleges? Per què te me'n portes a mi, qui so donzella? Canvia de ruta, jaqueix ma vesta i lliura't de l'ira de mos pares opulents. No t'és llegut tocar una sacerdotessa de la dea Cipria; no s'hi pot pas arribar al llit d'una verge.»

Semblantment l'amenaçava, amb paraules que escauen a donzelles. Leandre, en el fibló de la fembril amenaça el senyal hi veié de les fadrines qui es reten; puix quan les fembres amenacen els jovincels, les amenaces són els propis nuncis d'amorosos col·lotges. 130

τοῖον μῦθον ἔειπε, πόθου βεβολημένος οἴστρω·

Κύπρι φίλη μετὰ Κύπριν, Ἀθηναίη μετ' Ἀθήνην·
οὐ γὰρ ἐπιχθονήσιν ἴσην καλέω σε γυναιξίν,
ἀλλὰ σε θυγατέρεςσι Διὸς Κρονίωνος εἴσχω·
ὄλβιος ὅς σε φύτευσε καὶ ὄλβιῃ ἢ τέχε μήτηρ,
γαστήρ ἢ σε λόχευσε μακαρτάτη. Ἄλλὰ λιτάων 140
ἡμετέρων ἐπάκουε πόθου δ' οἴκτειρον ἀνάγκην.
Κύπριδος ὡς ἰέρεια μετέρχεο Κύπριδος ἔργα.
Δεῦρ' ἴθι, μυστιπόλευε γαμήλια θεσμὰ θεαίνης·
Παρθένον οὐκ ἐπέοικεν ὑποδρήσσειν Ἀφροδίτη,
Παρθενικαῖς οὐ Κύπρις ἰαίνεται. Ἦν δὲ θελήσης
θεσμὰ θεῆς ἐρόεντα καὶ ὄργια κεδνὰ δαῖναι,
ἔστι γάμος καὶ λέκτρα. Σὺ δ', εἰ φιλέεις Κυθέρειαν,
θελξινόων ἀγάπαζε μελίφρονα θεσμὸν ἐρώτων,
σὸν δ' οἰκέτην με κόμιζε καί, ἦν ἐθέλης, παρακοίτην,
τόν σοι Ἔρωσ ἤγρευσεν ἐοῖς βελέεσσι κιχήσας, 150
ὡς θρασὺν Ἡρακλῆα φθοῶς χρυσόρραπις Ἑρμῆς

I besant a Hero el coll flairós i de color gentil, Leandre, agullonat pel desig, li adreçà semblant parlament:

— «Nova Cipria estimada, nova Atenea; car no puc nomenar-te com una de les dònes de la terra, ans a les filles de Zeus Cronida t'aparello. Venturós qui t'engendrà, venturosa la mare qui et va 140
infantar, fort benaurat el ventre on fores concebuda. Però escolta
les meves pregaries i apiada't de mon desig incontrastable. Com a sacerdotessa de Cipria, aplica't als afers de la mateixa Cipria.
Vina a iniciar-te en els ritus nupcials, els ritus de la deessa. No escau, no, que sia una verge la servent d' Afrodita, puix a la Cipria no li plauen les verges; i si vols conèixer els ritus delitosos i els misteris venerables de la deessa, són noccs i tàlem. Doncs, si ames Citea, te sàpiga grat el ritu de les amors falagueres, i vulles re- 150
bre'm com a servent o, si et plau, com a espòs; car Eros, atenyent-me amb ses fletxes, m'ha captivat per a tu així com Hermes lleuger,

θητεύειν ἐκόμισσεν Ἰαρδανίη ποτὲ νύμφη.
Σοὶ δέ με Κύπρις ἔπεμψε καὶ οὐ σοφὸς ἤγαγεν Ἑρμῆς.
Παρθένος οὐ σε λέληθεν ἀπ' Ἀρκαδίας Ἀταλάντη,
ἢ ποτε Μειλανίωνος ἐρασσαμένου φύγεν εὐνήν,
παρθενίης ἀλέγουσα· χολωμένης δ' Ἀφροδίτης,
τὸν πάρος οὐκ ἐπόθησεν, ἐνὶ κραδίῃ θέτο πάση.
Πείθειο καὶ σύ, φίλη, μὴ Κύπριδι μῆνιν ἐγείρης.

Ὡς εἰπὼν παρέπεισεν ἀναινομένης φρένα κούρης,
θυμὸν ἐρωτοτόκοισι παραπλάγξας ἔο μύθοις.

160

Παρθενικὴ δ' ἄφθογγος ἐπὶ χθόνα πῆξεν ὀπωπὴν,
αἰδοῖ ἐρευθιώσαν ὑποκλέπτουσα παρεῖην,
καὶ χθονὸς ἔξεεν ἄκρον ὑπ' ἴχνεσιν, αἰδομένη δὲ
πολλάκις ἀμφ' ὤμοισιν ἐὸν συνέεργε χιτῶνα.
Πειθοῦς γὰρ τάδε πάντα προάγγελα, παρθενικῆς δὲ
πειθομένης ποτὶ λέκτρον ὑπόσχεσις ἐστι σιωπῆ.
Ἦδη δὲ γλυκύπικρον ἐδέξατο κέντρον ἐρώτων
θήρμετο δὲ κραδίην γλυκερῶ πυρὶ παρθένος Ἑρώ,
κάλλει δ' ἡμερόεντος ἀνεπτοίητο Λεάνδρου.

el de la verga d'or, menà el brau Heracles al servei de la nimfa jardania. A mi no em tramet Hermes, l'astut, sinó la mateixa Cipria. No et caurà d'esment la donzella Atalanta d'Arcadia, qui de sa puresa curant, rebutjà el tàlem de son enamorat Milanió; i Afrodita, irant-se'n, li omplí el cor d'aquell que abans desamava. Creu tu també, aimía, i no desvetllis les ires de Cipria.»

Com açò hagué dit, guanyà's el coratge de la donzella esquiva, l'ànima de la qual torbaren aitals paraules enamoradores. La verge fixà taciturna la mirada en terra, escondint ses galtes roges de vergonya; freçà el sol amb el peu, i res no feia sinó cloure's als muscles la vesta que portava. Senyals de persuasió eren aquests; que el silenci és assentiment de verge disposta al tàlem. Ja havia rebut la donzella Hero la fiblada dolça i amarga de l'amor, ja se li abrusava el cor en una foguerada dolcíssima, ja restava esbalaïda per la for-

160

Ἦφρα μὲν οὖν ποτὶ γαίαν ἔχεν νεύουσιν ὀπιπὴν, 170
τόφρα δὲ καὶ Λειάνδρος ἔρωμανέεσσι προσώποις
οὐ κάμεν εἰσορόων ἀπαλόχροον αὐχένα κούρης.
Ἦψὲ δὲ Λειάνδρῳ γλυκερὴν ἀνενεῖκατο φωνήν,
αἰδοῦς ὕγρον ἔρευθος ἀποστάζουσα προσώπου·
Ξεῖνε, τεοῖς ἐπέεσσι τάχ' ἂν καὶ πέτρον ὀρίναις.
Τίς σε πολυπλανέων ἐπέων ἐδίδαξε κελεύθους;
Ἦμοι τίς σε κόμισσεν ἐμὴν ἐς πατρίδα γαίαν;
Ταῦτα δὲ πάντα μάτην ἐφθέγγασα· πῶς γὰρ ἀλήτης
ξεῖνος ἐὼν καὶ ἄπιστος ἐμῇ φιλότῃ μιγεῖς;
Ἦμφαδὸν οὐ δυνάμεσθα γάμοις ὀσίοισι πελάσσαι· 180
οὐ γὰρ ἐμοῖς τοκέεσσιν ἐπεύαδεν· ἦν δὲ θελήσης
ὡς ξεῖνος πολύφοιτος ἐμὴν ἐς πατρίδα μῖμνεν,
οὐ δύνασαι σκοτόεσσαν ὕποκλέπτειν Ἦφροδίτην.
Γλώσσα γὰρ ἀνθρώπων φιλοκέρτομος· ἐν δὲ σιωπῇ
ἔργον ὄπερ τελέει τις, ἐνὶ τριόδοισιν ἀκούει.
Εἰπέ δέ, μὴ κρύψῃς, τεὸν οὐνομα καὶ σέο πάτρην.
Οὐ γὰρ ἐμόν σε λέληθεν, ἔχω δ' ὄνομα κλυτὸν Ἦρώ.

mositat del delitós Leandre. En tant que ella baixava els ulls, Leandre, qui pareixia foll d'amor, no es saciava de mirar-li la blana tossa. A l'últim deixà sentir Hero sa dolça veu, enraonant a Leandre amb cara humida, roja de vergonya: 170

— «Hoste, amb tes paraules fins una pedra commouries. Qui t'ensenyà els viaranys de paraules tan seductores? Ai lassal Qui et dugué a ma patria terra? Noresmenys, és endebades que hakis parlat : si ets un hoste errívol, que tot-d'una no se'l pot creure, com te lligaríia amb mi una mateixa amor? No podem juntar-nos palesament, amb lleial conjugí, per ço que als meus pares no els ha de plaure; i si volguessis romandre a ma terra pairal com foraster transeunt, no assoliries ocultar Afrodita en les tenebres, que la llengua dels homes és bescantaire i ço que d'amagat es fa, après se recompta a les cruilles. Emperò, diga'm, no em celis ton nom ni la 180

Πύργος δ' ἀμφιβόητος ἐμὸς δόμος οὐρανομήκης,
ᾧ ἔνι ναιετάουσα σὺν ἀμφιπόλῳ τινὶ μούνη
Σηστιάδος πρὸ πόλης ὑπὲρ βαθυκύμονας ὄχθας 190
γείτονα πόντον ἔχω στυγεραῖς βουλήσι τοκήων.
Οὐδέ μοι ἐγγὺς ἔασιν ὀμήλικες οὐδὲ χορεῖαι
ἠϊθέων παρέασιν· αἰεὶ δ' ἀνὰ νύκτα καὶ ἠῶ
ἐξ ἄλως ἠνεμόφωνος ἐπιβρέμει οὐασιν ἠχώ.

Ὡς φαμένη ῥοδέην ὑπὸ φάρεϊ κρύπτε παρειήν,
ἔμπαλιν αἰδομένη, σφετέροις δ' ἐπεμέμφετο μύθοις.

Λεῖανδρος δέ, πόθου βεβολημένος ὀξεί κέντρῳ,
φράζετο, πῶς κεν ἔρωτος ἀεθλεύσειεν ἀγῶνα.

Ἄνδρα γὰρ αἰολόμητις Ἔρωσ βελέεσσι δαμάσσας
καὶ πάλιν ἀνέρος ἔλκος ἀκέσσειται· οἴσι δ' ἀνάσσει, 200
αὐτὸς ὁ πανδαμάτωρ βουληφόρος ἐστὶ βροτοῖσιν.

Αὐτὸς καὶ ποθέοντι τότε χραίσμησε Λεάνδρῳ.

Ὅψ' ἔδ' ἀλαστήσας πολυμήχανον ἔννεπε μῦθον·

teva patria. Jo no t'encobriré pas el meu : mon ínclit nom és Hero. Per casa tinc una torre, voltada de remors, alta com el cel : romanent allí amb una serventa, aprop de la ciutat de Sestos i al damunt de la platja de grosses onades, és-me veïna la mar per la volença odiosa dels meus pares. No hi ha a l'entorn ni companyes meves ni danses de jovent; però sempre em retruny a les orelles, de nit i de dia, l'estrèpit de la mar que els vents assoten.» 190

Així digué; i, novament avergonyida, cobrí amb el vel la galta rosada i es reptà per aquells mots que proferit havia.

En açò Leandre, agullonat per la punyent fiblada del desig, cogitava com empendria l'amorosa lluita. Però Eros astut, quan venç amb ses sagetes un home, li guareix també les nafres que li ha fetes, i per als mortals que li estàn sotmesos ell, qui tot ho venç, és alhora conseller; doncs, el mateix Eros portà adjutori al dalejant Leandre, qui, après de sospirar, féu principi a un enginyós parlament: 200

Παρθένε, σὸν δι' ἔρωτα καὶ ἄγριον οἶδμα περήσω·
εἰ πυρὶ παφλάζοιτο, καὶ ἄπλοον ἔσσεται ὕδωρ.

Οὐ τρομέω βαρὺ χεῖμα, τεῖν μετανεύμενος εὐνήν,
οὐ βρόμον ἠχήεντα περιπτώσσοιμι θαλάσσης.

Ἄλλ' αἰεὶ κατὰ νύκτα φορεύμενος ὑγρὸς ἀκοίτης
νήξομαι Ἐλλήσποντον ἀγάρροον· οὐχ ἔκαθεν γὰρ
ἀντία σεῖο πόληος ἔχω πτολίεθρον Ἀβύδου.

210

Μοῦνον ἐμοί τινα λύχνον ἀπ' ἠλιβάτου σέο πύργου
ἐκ περάτης ἀνάφαινε κατὰ κνέφας, ὄφρα νοήσας
ἔσσομαι ὀλκάς Ἔρωτος, ἔχων σέθεν ἀστέρα λύχνον
καί μιν ὀπιεύων, οὐκ ὄψε δύοντα Βοώτην,
οὐ φρασὺν Ὠρίωνα καὶ ἄβροχον ὀλκὸν Ἀμάξης,
πατρίδος ἀντιπόροιο ποτὶ γλυκὺν ὄρμον ἰκοίμην.

Ἄλλά, φίλη, πεφύλαξο βαρυπνείοντας ἀήτας,
μή μιν ἀποσβέσσωσι καὶ αὐτίκα θυμὸν ὀλέσσω,
λύχνον, ἐμοῦ βιότοιο φασφόρον ἠγεμονῆα.

Εἰ ἐτεὸν δὲ θέλεις ἐμὸν οὔνομα καὶ σὺ δαῆναι,
οὔνομά μοι Λεϊάνδρος, εὔστεφάνου πόσις Ἡροῦς.

220

— «Per la teva amor, o verge, travessaré les onades ferestes, anc que bullissin de foc o l'aigua tornés innavegable. Per atança-me al teu llit, no em fa paor l'onatge greu, ni m'astora el brogit de la mar sorollosa. Com espòs que pervé de l'aigua, cada nit passaré nedant l'avalotat Hel'lespont; ja que no massa lluny, enfront de ta ciutat, se troba Abidos. Sols mostra'm un brandó en les tenebres, al cim de l'alta torre, per tal que veient-lo sia jo nau d'Eros i el teu llum mon estel; i esguardant-lo no em calgui guaitar el ponentí Bover, ni el brau Orió ni el camí eixut del Carro per arribar al dolç port de la patria teva, a aquesta banda del freu. Però, aimía, ten compte que els vents qui bufen fort, no l'apaguin i ahora reti jo l'esperit; que no apaguin el llum, guia esplendorós del meu viure. Ara, si de veres vols saber el meu nom, soc Leandre, espòs d'Hero, la de for-mosa diadema.»

210

220

Ὡς οἱ μὲν κρυφίοισι γάμοις συνέθεντο μιγῆναι
καὶ νυχίην φιλότητα καὶ ἀγγελίην ὑμεναίων
λύχνου μαρτυρίῃσιν ἐπιστώσαντο φυλάσσειν.
[Ἡ μὲν φάος τανύειν, ὁ δὲ κύματα μακρὰ περῆσαι.
Παννυχίδας δ' ἀνύσαντες ἀκοιμήτων ὑμεναίων,
ἀλλήλων ἀέκοντες ἐνοσφίσθησαν ἀνάγκη,
ἢ μὲν ἔδον ποτὶ πύργον, ὁ δ' ὄρφναίην ἀνὰ νύκτα
μὴ τι παραπλάζοιτο, λαβῶν σημήϊα πυρσοῦ,
πλῶε βαθυκρήπιδος ἐπ' εὐρέα πορθμὸν Ἀβύδου].
Παννυχίων δ' ὀάρων κρυφίους ποθέοντες ἀέθλους,
πολλάκις ἠρήσαντο μολεῖν θαλαμηπόλον ὄρφνην.

230

Ἦδη κυανόπεπλος ἀνέδραμε νυκτὸς ὀμίχλη,
ἀνδράσιν ὕπνον ἄγουσα καὶ οὐ ποθέοντι Λεάνδρω·
ἀλλὰ πολυφλοίσβοιο παρ' ἠϊόνεσσι θαλάσσης
ἀγγελίην ἀνέμιμνε φαινομένων ὑμεναίων,
μαρτυρίην λύχνοιο πολυκλαύστοιο δοκεύων
εὐνής δὲ κρυφίης τηλεσκόπον ἀγγελιώτην.

Així estatuiren juntar-se amb secretes noces i, fent-ne testimoni el llum, prometeren servir l'amistat nocturna i la novella de l'himeneu. [Ella tindria arborat el brandó; ell travessaria les grosses onades. I fent acabament de la vetlla del despert himeneu, malgrat per força es departiren : dreçà Hero ses passes a la torre, i Leandre, prenent-ne els senyals per tal de no perdre's dins la nit tenebrosa, nedà envers l'ample població d'Abidos, assentada en pregons fonaments.] Ambdós, glatint per les lluites clandestines d'aquell consorci de tota la nit, pregaven i tornaven a pregar que vingués la fosca, llur cambrera nupcial.

230

Mes ja l'ombra de la nit tornava a estendre son mantell de negror i duia la sòn als homes, salvant el cobejós Leandre qui, a la platja de la mar sorollosa, atenía que es mostrés el nunci de l'himeneu : atalaiava el senyal d'aquell llum tant desitjat qui, en obirar-se lla de lla, fora el pregoner del tàlem furtívol. — En

᾽Ως δ' ἴδε κυανέης λιποφεγγέα νυκτὸς ὀμίχλην
Ἑρώ, λύχνον ἔφαινε· ἀναπτομένοιο δὲ λύχνου 240
θυμὸν Ἔρωσ ἔφλεξεν ἐπειγομένοιο Λεάνδρου·
λύχνῳ καιομένῳ συνεκαίετο· πὰρ δὲ θαλάσση
μαινομένων ροθίων πολυηχέα βόμβον ἀκούων
ἔτρεμε μὲν τὸ πρῶτον, ἔπειτα δὲ θάρσος ἀείρας
τοίοισι προσέλεκτο παρηγορέων φρένα μύθοις·

Δεινὸς Ἔρωσ καὶ πόντος ἀμείλιχος· ἀλλὰ θαλάσσης
ἔστιν ὕδωρ, τὸ δ' Ἔρωτος ἐμὲ φλέγει ἐνδόμυχον πῦρ.
Λάζεο πῦρ, κραδίη, μὴ δείδιθι νήχυτον ὕδωρ.
Δεῦρό μοι εἰς φιλότητα· τί δὴ ροθίων ἀλεγίζεις;
Ἄγνώσσεις, ὅτι Κύπρις ἀπόσπορός ἐστι θαλάσσης 250
καὶ κρατέει πόντοιο καὶ ἡμετέρων ὀδυνάων;

᾽Ως εἰπὼν μελέων ἐρατῶν ἀπεδύσατο πέπλα
ἀμφοτέραις παλάμησιν ἔφ' δ' ἔσφιγξε καρήνῳ,
ἠϊόνος δ' ἐξώρτο δέμας δ' ἔρριψε θαλάσση.
Λαμπομένου δ' ἔσπευδεν αἰεὶ κατεναντία λύχνου,
αὐτὸς ἔων ἐρέτης αὐτόστολος αὐτόματος νηὺς.

veure arribada la foscó sense celistía de l'orba nit, Hero encengué el 240
llum; i, un cop encès, Eros abrandà el cor del despacientat Leandre
qui s'abrusava com el llum mateix. Aleshores, sentint d'aprop
l'esbatec de les ones enfurismades, el jovincel començà d'espaordir-
se; però aviat prengué vigoria, i per a encoratjar son ànim digué
aitals paraules:

—«Eros és greu i l'Oceà implacable; emperò aigua hi ha a la mar,
si el foc d'Eros part dedins m'arbora. Empara't del foc, cor meu, i no
temis l'aigua abundosa. Vina, assisteix-me en la meva amor.
Per què et cures del brogit de les onades? Ignores que Cipria ens 250
és pervinguda de la mar i governa l'oceà i les nostres penes?»

Com açò ha dit, amb les dues mans despulla de la vestimenta els
membres delitosos, se l'estreny al cap, i, saltant des de la riva, llença
son cos a l'aigua; s'apressa de fer camí, sempre cap al llum qui es-
plendeix, i és alhora son remador, son passatger i son navili.

Ἡρώ δ' ἠλιβάτοιο φαεσφόρος ὑπόθι πύργου,
λεπταλέαις αὔρησιν ὄθεν πνεύσειεν ἀήτης,
φάρει πολλάκι λύχνον ἐπέσκεπεν, εἰσόκε Σηστοῦ
πολλὰ καμῶν Λεϊάνδρος ἔβη ποτὶ ναύλοχον ἀκτὴν. 260
Καί μιν ἐὼν ποτὶ πύργον ἀνήγαγεν· ἐκ δὲ θυράων
νυμφίον ἀσθμαίνοντα περιπτύξασα σιωπῇ,
ἀφροκόμους ραθάμιγγας ἔτι στάζοντα θαλάσσης,
ἤγαγε νυμφοκόμοιο μυκούς ἐπι παρθενεῶνος
καὶ χροὰ πάντα κάθηρε δέμας δ' ἔχριεν ἐλαίῳ·
εὐόδμω ροδέῳ καὶ ἀλίπνοον ἔσβεσεν ὄδμήν.
Εἰσέτι δ' ἀσθμαίνοντα βαθυστρώτοις ἐνὶ λέκτροις
νυμφίον ἀμφιχυθεῖσα φιλήνορας ἴαχε μύθους·

Νυμφίε πολλά μόγησας, ἃ μὴ πάθε νυμφίος ἄλλος,
νυμφίε πολλά μόγησας, ἄλις νύ τοι ἀλμυρὸν ὕδωρ 270
ὄδμή δ' ἰχθυόεσσα βαρυγδούποιο θαλάσσης·
δεῦρο τεοῦς ἰδρώτας ἐμοῖς ἐνικάτθεο κόλποις.

Ὡς ἡ μὲν τὰδ' ἔειπεν· ὁ δ' αὐτίκα λύσατο μίτρην,
καὶ θεσμών ἐπέβησαν ἀριστονόου Κυthereίης.

Mentrestant, Hero lucífera, a dalt de la torre enlairada, tot sovint arracera amb son mantell el brandó per la part d'on bufa l'oreig malastruc; fins que Leandre, bregant moltíssim, aplega a la badia de Sestos, i ella l'acondueix a la torre. Ja a les portes, Hero abraça calladament son espòs sense alè, amb els cabells amarats que li regalimen gotes escumejantes; l'emmena dins sa cambra de verge, ara de núvia; el renta tot; l'ungeix amb oli olorós, de roses; i li lleva el baf de la mar. Encontinent pren en sos braços, l'espòs, qui bleixa encara damunt el llit blaníssim, i li endreça semblants paraules, que tant plaents havien de ser-li: 260

— «Espòs, molt has sufert, com no cap altre; espòs, molt has sufert : ja prou d'aigua salada i de flaire de la mar rublerta de peixos i de remors pregones. Vina, demet al meu sí les teves suors.» 270

Així digué. S'apressà Leandre a desnusar-li el cinyell, i els

Ἦν γάμος, ἀλλ' ἀχόρευτος· ἔην λέχος, ἀλλ' ἄτερ ὕμνων·
οὐ ζυγίην Ἥρην τις ἐπευφήμησεν αἰείδων,
οὐ δαΐδων ἤστραπτε σέλας θαλαμηπόλον εὐνήν,
οὐδὲ πολυσκάρθμῳ τις ἐπεσκίρτησε χορείη,
οὐχ ὑμέναιον αἶειδε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ·
ἀλλὰ λέχος στορέσασα τελεσσιγάμοισιν ἐν ὥραις 280
σιγῇ παστὸν ἔπηξεν ἐνυμφοκόμησε δ' ὁμίχλη.
Νύξ μὲν ἔην κείνοισι γαμοστόλος, οὐδέ ποτ' Ἥως
νυμφίον εἶδε Λεάνδρον ἀριγνώτοις ἐνὶ λέκτροις·
νήχετο δ' ἀντιπόροιο πάλιν ποτὶ δῆμον Ἀβύδου,
ἠννυχίων ἀκόρητος ἔτι πνείων ὑμεναίων.
Ἥρῳ δ' ἔλκεσίπεπλος, εἰοὺς λήθουσα τοκῆας,
.....
παρθένος ἡματίη, νυχίη γυνή· ἀμφοτέροι δὲ
πολλάκις ἠρήσαντο κατελθέμεν εἰς δύσιν Ἥῳ.
Ὡς οἱ μὲν, φιλότητος ὑποκλέπτοντες ἀνάγκην, 290
κρυπταδίη τέρποντο μετ' ἀλλήλων κυθερείη.

ritus practicaren de Citerea benvolent. Foren nupcies, però sense danses; tàlem hi hagué, però sense himnes; ni l'aede lloà amb sos cants Hera, l'ennuviaire, ni a l'entorn del llit nupcial esplendiren les teies, ni cap dansaire brincà en les ballades, ni es cantà l'himeneu pel pare ni per la mare veneranda : ans, parat el tàlem a l'hora 280 de complir-se les noces, el silenci hi posà el dossier i la fosca arrea la nuvia. De casamentera els en féu la nit : l'aurora jamai pogué veure Leandre en aquell tàlem tant conegut, car ja nedava de bell nou cap al poble fronter, cap a Abidos, no associat certament, espargint la flaire del nocturn encontre. Hero, coberta amb son peplon rocegant, sense que'ls seus pares n'haguessin esment... fou de dia donzella i de nit muller. I molt sovint un i altre pregaren al sol que es colgués depressa.

En aital guisa, amagant llur amor incontrastable, gaudíen 290 escondidament els plaers de Citerea. Però ja no visqueren gaire,

Ἄλλ' ὀλίγον ζώεσκον ἐπὶ χρόνον οὐδ' ἐπὶ δηρὸν
ἀγρύπνων ἀπόναντο πολυπλάγκτων ὑμεναίων.
Ἄλλ' ὅτε παχνήεντος ἐπήλυθε χείματος ὥρη,
φρικαλέας δονέουσα πολυστροφάλιγγας ἀέλλας,
βένθεα δ' ἀστήρικτα καὶ ὑγρά θέμεθλα θαλάσσης
χειμέριοι πνείοντες αἰεὶ στυφέλιζον ἀήται,
λαίλαπι μαστίζοντες ὄλην ἄλα· τυπτομένης δὲ
ἤδη νῆα μέλαιναν ἐφέλκυσσε διχθάδι χέρσῳ
χειμερίην καὶ ἄπιστον ἀλυσκάζων ἄλα ναύτης.
Ἄλλ' οὐ χειμερίης σε φόβος κατέρυκε θαλάσσης,
καρτερόθυμε Λεάνδρε· διακτορὴ δὲ σε λύχνου,
ἠθάδα σημαίνουσα φαεσφορίην ὑμεναίων,
μαιομένης ὄτρυνεν ἀφειδήσαντα θαλάσσης,
νηλειῆς καὶ ἄπιστος. Ὅφελλε δὲ δύσμορος Ἡρῶ
χειματος ἰσταμένοιο μένειν ἀπάνευθε Λεάνδρου,
μηκέτ' ἀναπτομένη μινυώριον ἀστέρα λέκτρων.
Ἄλλὰ πόθος καὶ μοῖρα βίησατο· φελγομένη δὲ
Μοιράων ἀνέφαινε καὶ οὐκέτι δαλὸν Ἐρώτων.

300

no anà a molt de temps que s'aprofitessin d'aquell himeneu tant errabunde. Vingué l'hivern gebrat i aplegà tempestes espaordidores amb grans remolinades : els vents, bufant sens treva, assotaren les fondaries bellugadices i els humits fonaments de la mar, qui era tota fujetejada pels torbs de vent; i el mariner, com la veiés batuda, en fugia per malfiar-se'n en aquella estació, i a una i altra banda de l'estret llevava a terra les naus negrenques. A tu, coratjós Leandre, no et detingué la temença a la mar hivernal : l'impiadosa i pèrfida missatgera, l'acostumada llum de l'himeneu que esplendía a la torre t'esperonà a que no curessis de la mar en furia. Hero malventurosa hauría hagut de restar sense Leandre des que començà l'hivern, i no encendre l'estel de son tàlem, qui tant efímer havia d'ésser. Però el desig i la Mera la forçaren i, retent-se a l'encís, enlairà el brandó de les Meres, car ja no fou el dels Amors.

300

Νύξ ἦν, εὔτε μάλιστα βαρυπνεύοντες ἀήται, 310
χειμερίης πνοιῆσιν ἀκοντίζοντες ἀέλλας,
ἀθρόον ἐμπίπτουσιν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Καὶ τότε δὴ Λεϊάνδρος ἐθήμονος ἐλπίδι νύμφης
δυσκελάδων πεφόρητο θαλασσαιῶν ἐπὶ νώτων.
Ἦδη κύματι κύμα κυλίνδετο σύγχυτο δ' ὕδωρ·
αἰθέρι μίσγετο πόντος· ἀνέγρετο πάντοθεν ἡχὴ
μαρναμένων ἀνέμων· Ζεφύρω δ' ἀντέπνεεν Εὐρος
καὶ Νότος ἐς Βορέην μεγάλας ἀφέρνηεν ἀπειλάς,
καὶ κτύπος ἦν ἀλίαστος ἐρισμαράγοιο θαλάσσης.
Αἰνοπαθῆς δὲ Λεϊάνδρος ἀκηλήτοις ἐνὶ δίναις 320
πολλάκι μὲν λιτάνευε θαλασσαιῆν Ἀφροδίτην,
πολλάκι δ' αὐτὸν ἀνακτα Ποσειδάωνα θαλάσσης,
Ἄτθιδος οὐ Βορέην ἀμνήμονα κάλλιπε νύμφης.
Ἄλλά οἱ οὔτις ἄρηγεν, Ἔρωσ δ' οὐκ ἤροκεσε Μοίρας.
Πάντοθι δ' ἀγρομένοιο δυσαντέϊ κύματος ὄρμη
τυπτόμενος πεφόρητο ποδῶν δέ οἱ ὄκλασεν ὄρμη
καὶ σθένος ἦν ἀνόνητον ἀκινήτων παλαμάων.

Era de nit; i quan els vents, qui alenen fort i amb llur alenada 310
hivernenca ens giten l'huracà, queien junts i rabents com mai sobre
la platja, Leandre, assolint juntar-se amb la que solia ésser sa muller,
era dut per la mar en sa esquena ferestament sorollosa. Mes ja les
ones s'encalcen les unes a les altres, l'aigua es regira i l'oceà es
confón amb el cel; s'escampa arreu el brogit dels vents qui es
barallen — el Zèfir bufa contra l'Euros, i el Notos fa grans amena-
ces al Bòreas — i un espetec continu s'aixeca a la mar tant resson-
nant. Leandre, greument apenat, prega, des dels remolins inamolla- 320
bles, no poques vegades a la marina Afrodita, no poques vegades a
Posidó, sobirà de la mar, i no s'oblida de membrar al Bòreas sa
nimfa àtica. Però ningú l'acorre: Eros no ahuxa les Meres. Malmès
Leandre per l'impetuositat malastruga de les ones amuntegades,
és portat d'ací d'allà, li minva la força als peus i esdevé nul·la

Πολλή δ' αὐτόματος χύσις ὕδατος ἔρρει λαιμῷ
καὶ ποτὸν ἀχρήϊστον ἀμαιμακέτου πῖεν ἄλμης·
καὶ δὴ λύχνον ἄπιστον ἀπέσβεσε πικρὸς κήτης 330
καὶ ψυχὴν καὶ ἔρωτα πολυτλήτοιο Λεάνδρου.

Ἴστατο κυμαίνουσα πολυκλαύστοισι μερίμναις.
Ἦλυθεν Ἡριγένεια καὶ οὐκ ἴδε νυμφίον Ἡρώ.
Πάντοθι δ' ὄμμα τίταινεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης,
εἷ που ἐσαφρήσειεν ἀλωόμενον παρακοίτην
λύχνου σβεννυμένοιο. Παρὰ κρηπίδα δὲ πύργου
δρυπτόμενον σπιλάδεσσιν ὄτ' ἔδρακε νεκρὸν ἀκοίτην,
δαιδαλέον ρήξασα περὶ στήθεσσι χιτῶνα
ροιζηδὸν προκάρηνος ἀπ' ἠλιβάτου πέσε πύργου. 340

Κάδδ' Ἡρῶ τέθνηκε σὺν ὄλλυμένῳ παρακοίτη,
ἀλλήλων δ' ἀπόναντο καὶ ἐν πυμάτῳ περ ὀλέθρῳ. 342

ΤΕΛΟΣ

la vigoria de les seves mans que ja no es mouen : li entra a la gola un devassall d'aigua i s'empassa el beuratge dolent, saliginós, de la mar irresistible; i en aquest endemig aspra ventada estingeix 330 el llum pèrfid, i amb ell la vida i l'amor del sofertíssim Leandre.

Com ell trigava, Hero romanía en peu, amb ulls vetlladors, presa de llastimer desfici. Es fa l'alba i ni aleshores pot obirar son espòs. Afitora arreu l'ample esquena de la mar, si per ventura el veia errabunde, per ço que el llum s'era apagat; i quan a la fi el descobreix vora els fonaments de la torre, mort i trinxat de les roques, s'esqueixa al sí la brodada vesta i cau amb estrèpit, de cap, 340 des de la torre alterosa.

Hero espirà sobre el difunt espòs, i així gaudiren l'un de l'altre fins en la dissort postrera. 342

VERSIÓ EN HEXÀMETRES
D'AMBROSI CARRIÓ

Hero i Leandre

Parla, o dea, del llum, testimoni de l'amor furtiva;
i d'aquell nadador qui, essent nit, l'himeneu conduía
a través de la mar; de l'enllaç en la fosca, per l'Alba
immortal mai sorprès; i de Sestos i Abidos, on d'Hero
s'acompliren les noces nocturnes. Ensem sento Leandre,
nadador, i veig llum qui pregona el servei d'Afrodita,
padrí i nunci de les noces d'Hero, de nit acomplertes;
llum i símbol d'amor, que l'eteri Cronida — quan foren
terminades les lluites nocturnes — degué a l'aplec metre
dels estels, padrí estel de l'amor nuvial nomenant-lo,
puix de folla passió confident fou de les melangies
i la nova servà del despert himeneu, fins que odiosa
la ventada alenà cruament. Eia, doncs, a la meva
ara acobla ta veu, i la fi cantarem que és sols una
de Leandre finat i del llum estingit per l'oratge.
Ací Sestos trobava's i Abidos enfront, urbs veïnes
a la vora del mar. Armà Eros son arc i a les dues
ciutats engegà una sageta, abrusant una verge
i un fadrí, qui havien per nom ell Leandre, ella Hero.
Ella a Sestos tenia la llar, ell a Abidos la forta;
i era tal la semblança entre ambdós, que de llurs ciutats eren

formosíssims estels. Si jamai per allí passes, cerca'm tu l'antiga Abidos, que el fat i l'amor de Leandre plany encara. Mes, com devingué, si Leandre a Abidos habitava, que enamorament ell sentís per la verge Hero, ensems que de la seva amor la féu caure captiva?

Era ella graciosa, qui al néixer hagué sang divina, anc que no conegués els misteris del tàlem, hieròdula d'Afrodita i dins una torre prop la mar bastida habitava, com un altra Cipria sobirana. Mai ella, ruborosa i plena de seny barrejava's al rotlle de les dònes, ni al chor graciós de les altres donzelles, per lliurar-se d'aquells envejosos retrets de les fembres, que bellesa envejoses les fa; mes curava que sempre Afrodita propicia li fos, com son fill diví Eros moltes voltes brindant-li l'ofrena a l'ensems que a sa mare celestial; son buirac flamejant li donava paura. Mes ni així va poder defugir les roentes sagetes. Car de Cipria la popular festa, llavors vingué a escaure's la que a Sestos celebren pels déus Citerea i Adonis; i a la sacra diada pressosos hi varen acórrer tots quants són en les illes d'aprop que les ones vogeixen; i d'Hemonia arribaren els uns i de Xipre marina tots els altres. No va restar dòna als poblats de Citera ni dansaire tampoc en la cima olorosa del Liban. Dels qui havien la casa propera, ningú va mancar-hi; ni els de Frigia, ni aquells que habitaven la pròxima Abidos; ni un tan sols dels donzells, amadors de fadrines; puix eixos, que es complauen trobant per arreu el brogit de la festa,

no aixís curen de menar a l'ara dels immortals víctimes, com s'hi apleguen atrets per l'esquer de donzelles formoses. Dins del temple de Cipria tot-d'una es mostrà la verge Hero amb la faç esplendent que de gracia llençava guspises, com s'aixeca la lluna de galtes blanquinoses. Nevades les tenia la noia i vermelles al mig : semblant roses d'una doble color. I hom diria que dels membres d'Hero un roser fos eixit, tan rosada la llur color era.

Caminava la verge de túnica blanca, i dessota els turmells li esplendíen les roses i munió de gracies li brollaven del cos. Es fals, doncs, ço que els antics ens deien que tres Gracies només sien nades; tan sols un ull d'Hero quan somreia, desfeia a l'instant la ufanor de cent Gracies. Havía Cipria trobat verament una digna serventa.

La serventa de Cipria, aixís, doncs, fortament senyalant-se d'entre totes les fembres, mostrava's com una altra Cipria; que mestressa a l'instant es va fer del coratge dels joves, i hom no fou qui no la cobegés per companya de tàlem.

On anava arreu del gran temple de sòcols formosos se'n enduia la pensa, els esguards i el coratge dels homens.

I al mirar-la, tot meravellat, va dî aixís un dels joves:

— « Fins a Esparta só anat, on hi ha concorrences i premis com sabeu per les fembres formoses : però mai he vista honorable i tendra donzella com eixa. Es que Cipria, per servir-la, una de les Gracies més joves té ara?

Se'm fadiguen els ulls i jamai de mirar-la es sacien.

Que ma vida s'acabi després que jo pugui al seu tàlem, que ni déu de l'Olimp voldria ésser havent Hero a casa

per esposa. I si mai, Citerea, la sacerdotessa
teva, jo atenyaré afalagar, do'm muller jovenívola
que semblanta en tot ella li sia, a la verge sestiana.»
Tals paraules va dí un jovincel. Abscondíen els altres
les llurs nafres, car eren com folls per la bella fadrina.
Oh Leandre, greument afligit! Contemplant la donzella,
et negares que un fibló amagat guastés ton coratge;
al sentir-te vençut per ardentes sagetes, la vida
no volíes, a menys que fos seva la formosa Hero.
A Leandre, la flama amorosa, amb les llambregades
li anava creixent, i el seu cor li bullía a l'ardença
de foguera invencible, car molt més punyent és pels hòmens
la beutat coneguda que no cap alada sageta,
que la via l'ull és, i rellisca fins el cor dels hòmens
la bellesa, car són els esguards els qui la condueixen.
De Leandre, esbalaïment, tremolor, impudència,
i vergonya se'n feren senyors; el seu cor bategava
i es sentía torbat d'ésser pres; admirant la bellesa
de la verge seguí, i amor fou qui vencé la vergonya.
Per amor va sentir-se gosat; i avençà amb ardidesa,
amb pas àgil, es va deturar al davant de la verge
i, mirant-la de tort, vibrejant les pupil·les traidores
amb callades senyals va deixar-la de torbació plena.
Ella, a l'heure esment dels desitjos dolosos del jove,
va extasiar-se en la seva bellesa; i com ell, en silenci
repetides vegades, el rostre delitós abscondía
responent-li amb ocultes senyals o bé al lloc on ell era
el girava. I Leandre dins seu confortat se sentía,

car la noia entenent son desig no semblava negar-s'hi. Esperava el fadrí, mentrestant, que vingués l'hora baixa, i la tarda anava caient, aplegant la dispersa llum, i Vèspèr eixia, l'estel de les ombres feixugues. Quan Leandre hagué esment que ja l'ombra arreu estenia el seu peplon tot negre, a la verge ardit va atançar-se i estrenyent-li els dits tan rosats, un sospir llarg llençava i profunde. En silenci, talment com si fos d'enuig plena, Hero la seva mà colorida va despendre, mes Leandre es va creure que, sens dar-se'n compte, consentia la noia cobejada, i amb gosada mà la prengué per la vesta tan formosa, duent-la a la part més profunda del temple. Amb recança, com sabent-li greu la verge, Hero el seguia, i amb paraules fembrils menaçant-lo, aixís va parlar-li: — «Hoste, a què follejar? A què amb força obligar-me a seguir-te, si donzella jo soc? Altra via segueix i la meva vesta deixa, i lliura't de l'ira dels meus poderosos pares. Vés-te'n, que no pots tocar una sacerdotessa d'Àfrodita, ni aixís arribar fins el llit d'una verge.» Amb paraules així el menaçava, escaients a donzella. Mes Leandre, en el punxadiç menaçar de la fembra, va comprendre que a tot son desig la fadrina cedia; car quan a un jovincel amenaça una dòna, sol sempre el menyspreu i la ira essê heraut de mercès amoroses. I besant-li el coll olorós i de color tan fina, dels desitjos colpit de l'amor, li digué eixes paraules: — «Nova Cipria estimada, après Cipria, oh nova Atenea; nomenar-te no puc com a una de les mortals dònes,

car jo ara de Zeus el Cronida a les filles divines
t'aparello. Feliç aquell home que un jorn va engendrar-te
venturosa la mare també que a la llum va gitar-te,
i feliça la sina on fores concebuda. Mes ou-me
tu mes pregues i d'eix amor foll que em devora apiada't.
Consagrada a Afrodita tu deus practicâ el dolç ofici.
Vina, doncs, a iniciar-te en els ritus nuvials de la dea.
No li escau a una verge servir a la Cipria, ni Cipria
es complau en les verges. I si ara vols conèixê els dolcíssims
ritus i els venerables misteris, són noccs i tàlem.
I si cara Afrodita és per tu, en el ritu complau-te
de l'amor falaguera, i ensems grat te sia ara rebre-m
per servent o espòs; car el fill de la Cipria atenyent-me
amb les seves sagetes, esclau teu m'ha fet, tal com Hermes
lleugeríssim, de la verga d'or, va junyî al brau Heracles
al servei de la nimfa jardania. A mi Cipria m'envia
i no pas l'astut Hermes. Recorda't d'Atalanta d'Arcadia,
la donzella que tota gelosa de la seva puresa
rebutjava el tàlem del seu estimat Milanió; i Afrodita,
airada, li va omplir el cor del qui abans defugia.
Obeiex, doncs, amada, i de Cipria les ires no encenguis.»

Tals paraules dient, conquerí el pensament de l'esquerpa
verge, i amb aitals mots falaguers, contorbà la seva ànima.
La donzella fixà els ulls en terra, restant en silenci
i les galtes roges de vergonya abscondia, i la terra
colpejava amb son peu, mentrestant que en els muscles la vesta
es cenyia. Senyals de restar convençuda són eixes,
que en silenci, consenten les verges a obrir el seu tàlem.

Per la dolça i amarga fiblada de l'amor, ja ferida es sentia. Son cor en un foc suavíssim cremava i restava mirant a Leandre tota embadalida.

Mentres Hero romanía quieta, amb els ulls fits en terra, el donzell, qui semblava devindre foll d'amor, no es saciava de mirar-li el coll suavíssim. Per últim, la verge

Hero va deixar oir la veu seva, tan dolça, per dir-li a Leandre, amb el rostre humit i tot roig de vergonya:

—«Hoste, fins a les pedres mateixes tos mots commourien!

Qui la via et mostrà, de paraules tan encisadores?

Qui va dur-te a ma terra nadiua? Ai lassa! Endebades, tu, parlares : que si ets foraster vagabund, al qui creure'l se li nega, com, ara, una amor a tots dos pot junyir-nos?

No pot ser l'acoblar-nos en noces lleials i paleses,

que els meus pares no han de consentir-hi; i si ara restessis en ma terra com passavolant, abscondir no podrías

Afrodita dins de la tenebra, que els homs massa solta solen tindre la llengua, i després fins se sab en les vies tota cosa que es féu d'amagat. Emperò jo t'ho prego;

no abscondeixis el nom que tu duus, ni la patria on vas néixer, que jo el meu no t'encobriré pas : mon nom ínclit, és Hero.

Tinc, per casa, una torre voltada de remors, i tan alta com el cel; i allí visc, prop de Sestos, amb una serventa,

en la platja d'onades profundes : la mar m'és veïna pel voler odiós dels meus pares. Al meu entorn manquen les companyes i les gaies danses del jovent : sols de dia i de nit, en les meves orelles, ressona l'estrèpit

de les ones revoltes, que els vents, sense treva, flagellen.»

Tal parlà, i la galta, rosada, amb el vel va cobrir-se,
vergonyosa de nou tot reptant-se pels mots dits suara.
I Leandre, ferit de l'Amor per l'aguda fiblada,
meditava com deuría emprendre la lluita amorosa.
Mes, quan Eros fereix amb les seves sagetes un home,
sab guarir-li les nafres que ha fet, i alhora aconsella,
ell, qui dompta a tot-hom, als mortals que al seu jou són sotmesos.
Així, doncs, el mateix Eros va en socors de Leandre,
prest acórrer, qui après sospirar, ple d'enginy, digué a Hero:
— « Oh donzella, per la teva amor, passaré les ferestes
ones anc que bullissin de foc, anc que ja innavigables
devinguessin. Per heure el teu llit no em fa pò el greu oratge,
ni paúra m'inspira l'udol de la mar tan sonora.
Com de l'aigua espòs pervingut, cada nit les revoltes
ones de l'Hel·lespont passaré, que no massa llunyana
és Abidos enfront de la teva ciutat. Sols, tu, mostra'm
una torxa damunt l'alta torre, entremig les tenebres,
perquè així, vaixell d'Eros jo sia, i el teu llum l'estrella
meva; i a l'obirar-la no calgui que el Bover jo guaiti,
ni l'ardit Orió, ni el camí eixut del Carro, per prompte
a eixa banda del freu arribar, al dolç port de ta patria.
Mes pren cura, aimada, que els vents que esbufeguen amb força,
no l'apaguin, i el meu esperit per tal fet las devingui;
no l'apaguin, que és llum resplendent que guia ma vida.
Ara, si tu fretures saber el meu nom, per Leandre
m'anomenen, espòs d'Hero, la de formosa diadema.»
Establiren, així, el juntar-se amb noces furtives,
i es donaren fermança, tot fent-ne al llum testimoni

de servir la nocturna amistat i la nova de noces.
Ella hauria la torxa abrandada, i ell travessaria
les feixugues onades; i fent, ambdós, fi de la vetlla
del despert himeneu, mal per força ells van separar-se.
Hero va dirigir-se a la torre; i Leandre, prenent-ne
les senyals per no perdre's, nedà, dins la nit tenebrosa,
vers Abidos, tan ample, en pregons fonaments submergida.
I glatint-se tots dos al plegat per les lluites furtives
del connubi, de tota la nit, feien prec i tornaven
a pregar, que la fosca arribés, llur serventa de noces.
Mes ja l'ombra nocturna tornava per arreu a estendre
el seu negre mantell, i portava als mortals la sòn dolça;
a Leandre, que tot es frisava, salvant, qui en la platja
de la mar sorollosa, atenia l'heraut de les noces.
Esperava el tan desitjat resplendir de la torxa
missatjera del tàlem furtiu, llà de llà a l'obirar-se.
Quan la fosca de la cega nit sens celistia, arribada
fou, la torxa va Hero abrandar, i una volta va ser-ho,
Eros va encendre el cor de Leandre, impacient, que es cremava
com el llum. Aleshores, sentint d'aprop batre les ones
furioses, es va començar el donzell a esverar-se;
mes, aviat va tornar el braó, i, per pendre coratge,
altra volta en son ànim ell va dir paraules com eixes:
— « Greu és Eros, l'Oceà implacable; mes hi ha a la mar aigua
si la flama amorosa em devora. Cor meu, reprèn força
dels flams d'Eros, i no tinguis por de les aigües profuses.
Vina, ajuda'm en la meua amor. Per què, ara, tu cures
del soroll de les ones? Ignores que Cipria es nescuda

de la mar i regeix l'Oceà i les nostres fadigues?»

Ço havent dit, amb les mans se despulla els membres amables de la roba, al cap se la lliga, i, botant, a les ones son cos llença, fent via, pressós, vers la llum resplendent, i alhora devé passatger, remitger i navili.

Hero, la qui duu el llum, mentrestant, en la torre tan alta, arracera el brandó amb el mantell, per la banda d'on bufa l'advers vent; fins que Leandre, nedant amb gran força, al fi abasta la badia de Sestos, i Hero el duu fins la torre.

Ja a les portes, la verge, a l'espòs fadigat en silenci amorosa s'abraça; els cabells li regalen de gotes escumoses, i ella el duu a sa cambra de verge, que ara s'és tornada de núvia, i el renta; amb oli de roses, ple de baume, l'ungeix i li lleva el baf de les ones.

En sos braços agafa l'espòs tot seguit, qui panteja sobre el tàlem suavíssim encar, i li endreça paraules com aquestes, que tan falagueres havien de ser-li:

— «Molt patires, espòs, com nul altre potser patiria; molt patires, espòs; ja n'hi ha prou, ara, d'aigua salada i d'olor de la mar, tota plena de greus ressonances i de peixos. Les teves suors en ma sina deposa.»

Tal va dir. I Leandre, pressós, el cinyell va desfer-li, i els ritus, plegats practicaren, de l'amable Citera.

Foren noces, però sense danses; prou va haver-hi tàlem, mes mancaren els himnes; ni Hera, la dea ennuviaire, va l'aede lloar; ni lluiren les torxes enceses a la vora del llit nupcial; ni saltà, en les ballades, cap dansaire; ni va ser cantat l'Himeneu, per la mare

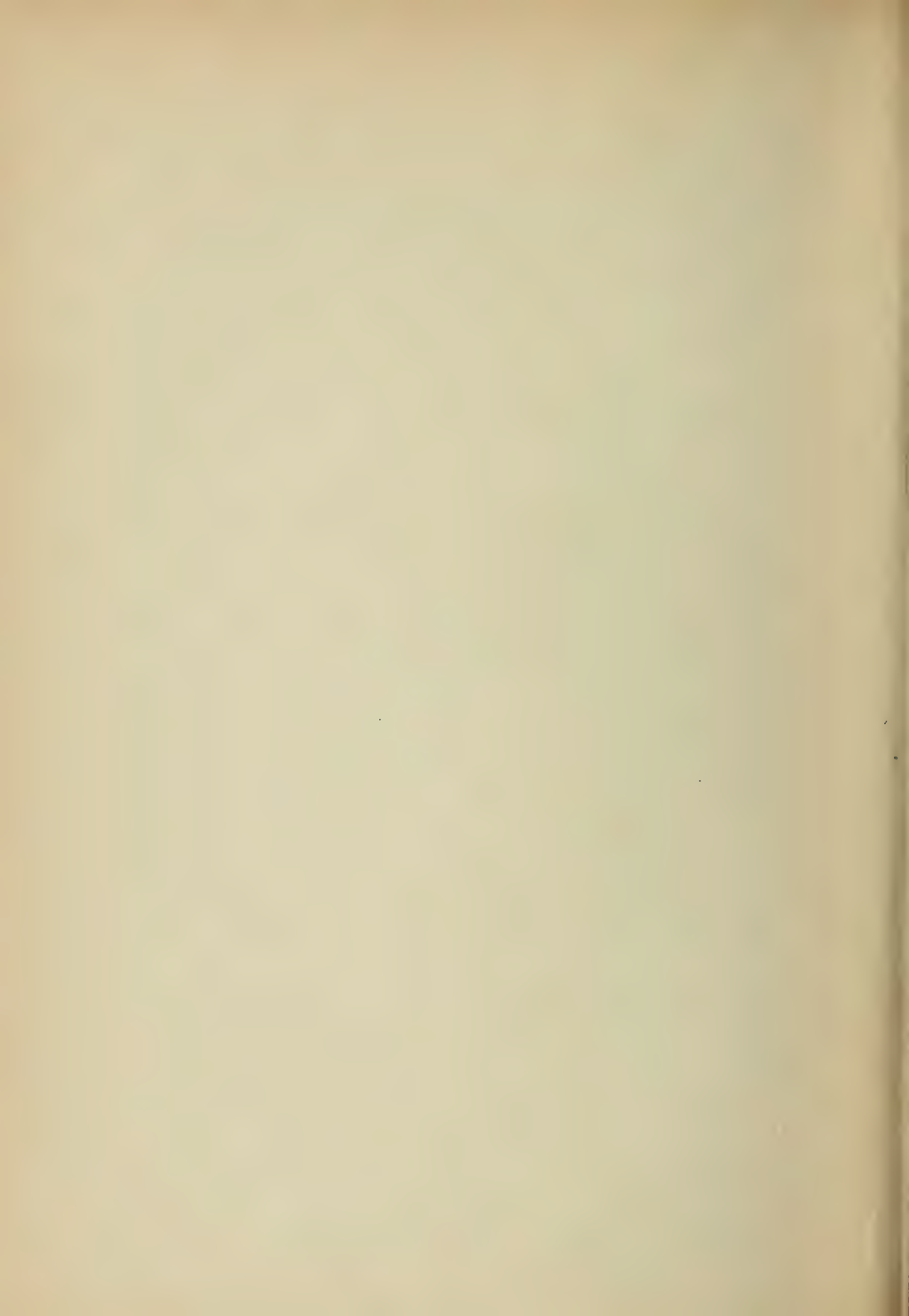
veneranda ni el pare; que ja el llit parat, quan fou l'hora,
la quietut va posar-hi el dossier i la fosca a la nuvia
va portar fins al tàlem. La nit fou qui va maridar-los.
L'Alba mai pogué veure Leandre en el conegut tàlem,
car, nedant altra volta, tornava al poble d'Abidos,
no saciat, certament, i flairant del connubi nocturne.
Hero, tot va abscondir-ho als seus pares, cobrint-se amb un peplon
rocegant... al jorn era fadrina i de nit dolça esposa.
I un i altre pregaven al sol que es pongués ben depressa.
I d'aquesta faiçó, abscondint llur amor, ells gaudién
de Citera els plaers, d'amagat. Mes poc temps varen viure,
i poc varen pogué aprofitar l'himeneu errabunde.
Car el rúfol hivern arribà, congriant les tempestes
espantoses en grans remolins; els oratges, sens treva,
flagellaren, bufant, els humits fonaments de les ones,
i els abims tan inquietes de la mar que pel torb era tota
en revolta; i el nauixer fugia veient-la batuda,
sens fiar-se'n del temps de l'hivern, i llevava a la platja,
a una banda i a l'altre, del freu ressonant, les naus negres.
Mes a tu, ardit Leandre, no et va deturar la temença
de la mar a l'hivern : la crudel missatgera dolosa
que lluí, en la torre, la llum nupcial, féu que cura
no tinguessis de la revoltada, folla mar. Dissortada,
del començ de l'hivern, Hero hauria restat sens Leandre,
i l'estel del seu llit, que una vida tan curta tenia
d'abastar, no l'hauria abrandat. El desig i la Mera
la forçaren, però, i sotmesa al seu encant, ella
enlairà, per la torxa d'Amor, el brandó de les Meres.

Era nit; quan els vents, deslligats amb la llur hivernenca alenada, giten l'huracà, i congriats al dessobre de la platja s'abaten, rabents, com mai feren. Leandre era dut en els dors ressonant de la mar. Mes les ones s'agombolen les unes damunt de les altres, revolta's tota l'aigua i l'oceà es confón amb el cel; i s'escampa de la lluita dels vents el soroll — contra l'Euros el Zèfir, mentre el Notos al Bòreas menaça — i estrèpit, horrible, sense treva de la sorollosa mar s'enlaira. Leandre, fundament afligit, entremig de les tan revoltades corrents, prega sovint a Afrodita marina, i no poques voltes a Posidó, rei del mar, i al Bòreas recorda la seva àtica nimfa. Mes, cap en socors d'ell acorre. No pot pas Eros vèncê a les Meres. Malmès per la furia espantosa de l'aigua, Leandre d'una banda a l'altra és llençat; els seus peus sense força devenen, retudes ja no es mouen ses mans, i les aigües li omplenen la gola, i per força es té d'empassar la beguda amarganta i salada de la irresistible mar; en tant que terrible alenada de vent la llum pèrfida apaga, i, amb ella, tot l'amor i la vida de Leandre, sofert com cap altre. Com que massa trigava, Hero en peu romanía, agitada per terrible neguit, i amb els ulls vigilants. S'alça l'alba i tampoc veu l'espòs. Afitora arreu l'ample esquena de la mar, per si pot, errabunde, per sort obirar-lo, ja que s'era apagada la torxa; i quan ja el veu per últim sense vida, malmès per les roques, dels fonaments vora de la torre, s'esquinça, damunt de la sina, la vesta,

i amb estrèpit se llença de cap des la torre alterosa.
Hero va dar la vida damunt l'espòs mort, i així gaudi
l'un de l'altre fins en la suprema`dissort atenyeren.

FI

APÈNDIX

TRADUCCIONS EN VERS INÈDITES
DE PAU BERTRÀN I BROS
I JOSEP M.^À PELLICER I PAGÈS

L'INSTITUT DE LA LENGUA CATALANA, en donar a l'estampa el poema d'*Hero i Leandre* traduït per Ll. Segalà i A. Carrión; ha volgut retre homenatge a la memòria dels dos humanistes Pau Bertràn i Bros i Josep M.ª Pellicer i Pagès publicant llurs traduccions inèdites, encara que no sien del tot acabades i a la del primer entengués el poeta que li mancava el treball de llima segons consta en una anotació del manuscrit.

Hero i Leandre

Canta, oh deessa, el llum presenciaire
d'amors secrets i el que de nit passava
la mar, nedant, per enllaçar-se en bodes
tant amagades, que la Aurora pura
no pogué veure mai, i Abido i Sesto
on Hero, en alta nit, s'emmaridava.
Ja amb Leandre nedaire junt s'esmenta
aquell llum nunci d'Afrodita, i patge
llest, enllaçaire d'Hero en fosques nupcies,
lo llum, símbol d'amor, que Zeu deuria
per son mèrit nocturn posar en l'aire
arràn estels, anomenant-lo estrella
patrona de l'amor, que, amic com era
d'ansies amorosetes, la notícia
foragità de les nupcials vetllades
mentre amb mal buf no l'apagà el vent fréstec.
Bé, doncs, canta amb mi alhora la complanta,
la del llum apagat i el mort Leandre.

Sesto és ací, davant mateix Abido,
pobles veïns del mar, banda per banda.
L'amor, estirant l'arc, a ambdúes viles

una fletxa enjegà, de cop a un jove
i a una noia abrusant : per nom Leandre
lo fadrí es deia i la donzella Hero,
ella de Sesto, ell ciutadà d'Abido,
ambdós de cada vila estels esplèndids
ben semblants : tu mateix, si mai hi passes,
contempla en Sesto els murs on llavors Hero
treia el llum fòra per guiâ a Leandre,
i l'estret ressonant d'Abido antiga,
que amor i mort plany de Leandre encara.
Mes ¿com vivint Leandre als murs d'Abido
queia d'Hero a l'amor i ella a amor queia?
Hero xamosa, que obtingué sang noble,
de Cipria era ministra, i innocentia
en un castell lluny de parents vivia
vora del mar; altra regina Cipria,
però entenimentada i pudorosa.
Jamai s'encabía ella a aplecs de dònesh
ni a dances de jovent, gracioses, vives,
l'odi esquivant de la fembresca enveja,
que enveja fa a la dòna el sobremèrit.
Prou que a Afrodita festejava sempre
i amb libacions Amor força amoixava
tement la celest mare, i l'arc bronzívol;
mes ni així evita sa arborant sageta.
Ja en ve la festa popular de Cipria,
la que es fa a Sesto a Adonis i Citeres,
i a gom cuiden concorre al sagrat dia

quants viuen als terrenys que la mar besa,
los d'Hemonia i de Xipre la marina;
ni al Liban alterós voltejant danses
hi resta cap vivent al pic de festa,
ni a Frigia gent, ni a la veïna Abido
ni als palaus de Citeres resta fembra
ni vinaire de noies, que aquests sempre
s'apleguen prou on hi ha brugit de festa,
no tant cuitant a dur als déus ofrena
com pidolant a les belleses verges.

Doncs, isqué al diví temple la verge Hero,
l'aire xamós, brillosa, enlluernadora,
com lluna que al ple es mostra. Rogejaven
clapes rodones en ses blanques galtes,
paries al pom de roses de dos tintes.

Bé es pot dir que Hero un roserar tota era.

La tendror de sos membres rogejava,
i a cada pas les virginals roselles
sota el blanc vel, fins a taló, lluïen,
i a doll les gracies de son cos brollaven.

Prou mentien los vells fingint tres Gracies:
cent ne poà cada xamós ull d'Hero.

Cipria en va heure pu bona ministra,
que en semblava talment la jovençana,
flor de donzelles, la mateixa Cipria,
i el tendre seny dels joves se n'enduia,
desitjant tots al cop per esposa Hero.
Ella, estant ça i enllà, pel temple anava

seguida d'ulls i seny i cor dels homes,
i alguns dels joves, admirant-la, deien:
— He estat a Esparta, la ciutat he vista
dels lacedemonians, on giny i força
les més belles proclamen; mes donzella
aital, no vegí pas tan tendra i digna.

— Potser de Cipria és la més jove Gracia.

— De mirâ em canso i mai la tinc per vista.

— Mori jo al punt que de son llit devalli.

— Jo ni déu a l'Olimp voldria ésser
si Hero tenia per muller a casa.

— Cipria, si no puc heure ta ministra
dona'm com ella una muller ben tendra.—

Així alguns joves parlen, quan un altre,
foll per l'hermosa noia, es pren la testa.

Pobre Leandre! Tu, veient l'hermosa
ja no et pots sofrí al cor la punxa oculta;
mes, copsobtat per una ardent sageta,
ja sens l'hermosa Hero no pots viure.

D'amor la flama el llambrec d'ulls atia,
i el cor, amb foc potent, li bull amb furia.

L'alta hermosor d'immaculada dòna
punxant a l'home és com brulent sageta.

Sa via es l'ull, que el raig de l'hermosura
llisca pels ulls i cau al cor dels homes.

Ell pu llavors se sentí amb por, frenètic,
trèmol i vergonyós : son cor glatia,
s'enrogí tot, amb la bellesa esplèndida

encantat, però amor vencé vergonya,
i, havent d'amor descarament i força,
pas a pas s'acostà vora la verge,
mirant-la amb ulls traidors que vibrejaven,
amb signes muts omplint de cap la noia.
Ella, al veure el desig ferm de Leandre,
gaudí's en sa bellesa, i d'esquitllentes
contemplà son gran rostre, i amb muts signes
correspongué, i es contenía encara.
Ell gaudí al fons del cor, perquè la noia
ha comprès son amor i no el rebutja.
Leandre, el que cercava, és l'hora baixa:
cau a la posta el sol i els raigs aplega,
i Hésper ix en el lluny, estel del vespre.
Quan el fosc hàbit veu que el vespre allarga,
ran la noia es plantà, i ardit va estrènyer,
callat, mes suspirant fortment i fondo,
sos dits rosats : ella en silenci, irada
gaire-bé, enretirà sa mà de rosa.
Mes ell, l'acció contrariosa al veure
de l'amada donzella, amb mà atrevida
l'agafà pel vestit d'art primorosa,
duent-la del sant temple al recó últim.
A xic pas, Hero casta, com per força
seguí, i, alçant la veu, així amenaça
amb fembresques paraules a Leandre:
— Hoste, ets foll? gosaríes a una verge?
Deix, mesquí, mon vestit, i fes ta via:

tem l'ira de mos pares poderosos.
No es toc de l'alta Cipria una ministra,
que aital verge al llit heure és impossible.
Oint Leandre els renys d'agrô fembresca,
hi viu senyals de virginal victoria,
que de Cipria amistosa els renys són nuncis;
i al coll flairós, rosat, besant la verge,
digué aitals mots amb amorós desvari:
— Cipria, altra Cipria aimada, altra Atenea.
No et dic semblant a les terrenes dones,
que a filla del déu Cronos t'aparello.
Sortós qui t'engendrà, sortosa mare
la qui t'hagué, i el ventre que et paría!
Mes ou mos precis i de mon fat apiada't.
De Cipria, com ministra, emprèn ses obres.
Vina aquí a celebrar de la deessa
les lleis nupcials. Cipria no es plau de verges,
ni ministrar pot una verge a Cipria.
¿Vols saber de la deua els grats usatges
i lleis eternes? Doncs són llit i bodes.
Tu, doncs, si ames Cipria, ama la dolça
lleï d'amor falaguer, d'esclau prenent-me
o espòs, si vols, que Eros, amb ses fletxes,
per tu, sobtat, m'hagué. Com lo volaire
Hermes, de crossa d'or, a servir duia
a Heracles brau, ran la jardania nimfa,
Cipria a tu em du, si ni ho fa Hermes savi.
No oblidis que Atalanta, verge arcàdica,

sa puresa vetllant, del llit fugia
de l'amant Milanión; mes Cipria, airada,
del qui ans no amava tot lo cor li omple.
Creu, doncs, amor : no encenguis l'ira a Cipria. —
Aixís parlà, movent a trasmudança
la pensa de la noia, que el cor vincla
als mots d'amor : callada ella, amb vergonya,
baixa ulls a terra, l'encès rostre amaga,
amb la punta del peu grata la terra,
i el vestit força es clou, modesta, als muscles,
d'entrega això tot nunci, com silenci
ja és promesa de verge a llit disposta,
puix agre-dolça ja l'amor la fibla
i d'Hero verge el cor un dolç foc crema
guaitant la suau bellesa de Leandre;
i, mentre els ulls a terra ella té baixos,
Leandre, foll d'amor, jamai se cansa
d'admirâ el tendre coll de la donzella,
que al fi a Leandre diu, brollant-li el rostre
roja, humida vergonya, eixos mots tendres:
— Hoste, amb ta parla un roc i tot mouries.
¿Qui t'ensenyà el camí dels mots força-àvols?
Ai de mi! ¿Qui et dugué a ma patria terra?
Mes en va és tot lo dit : ¿com un vagaire
i estrany hoste en amor se'm juntaria?
No ens podríem unir amb justes noces,
que als meus pares no els plau; ni anc que en ma patria
com foraster passavolant t'aturis

podràs ocultâ el frau afrodisíac
que de la gent la bescantaire llengua
l'obra que algú fa en baix en plaça esbomba.
Mes, diga'm, no m'ocultis nom ni estatge,
que els meus no amagaré : mon nom és Hero,
mon estatge un castell famós, altívol,
on visc només amb ma sirventa sola,
prop vila Sesto, ran l'onaire riba
veí el mar tinc, pel mal voler dels pares,
sens companyes aprop, ni cori-dances
del jovent m'aiden, nit i dia sempre
ventejos bruit de mar ma orella eixorda. —
Tal dit, cobre amb lo vel ses roges galtes
fort vergonyosa; ses paraules repta's.
Leandre, del desig al fibló agre,
las, pensava com vèncê en lluita Eros;
que Eros savi a tot-hom doma amb ses fletxes
i al ferit cura de retop, i a l'home
que el mateix Doma-ho-tot doma, consella;
també ell mateix aida l'ansiós Leandre,
que al poc, trist, amatent, fa de resposta:
— Passaré, oh verge, per ta amor l'aspra ona,
bulli de foc, sia impassable l'ona. —
Atançant-me a ton llit, la corrent ferma
no tem, ni l'avalot del mar horrible,
on, com espòs marí, l'Hel'lespont ràpid
passaré cada nit; que aprop ta vila,
davant mateix, tinc mon castell d'Abidos.

Del cim de l'alta torre entre la fosca
un llum sols mostra'm perquè al veure'l sia
nau d'Eros jo, fent-me ton llum d'estrella,
mirant la qual, no guaiti al ponent Bootes,
brau Oriò, ni carro eixut d'Amaxis.

De part d'allà iré al dolç port de patria;
mes, cuida, amor, que vents força bufaires
no l'apaguin : ensems perdria l'ànima,
que el llum brillant conduirà ma vida.

Ara, si vols saber-ho, em dic Leandre,
promès espòs de la gloriosa Hero. —

Així ells curen d'unir-se en fosques nupcies
pactant servir la llur amor oculta;
per testimoni el llum, de bodes nunci:
treure ella el llum i ell travessà el mar ample.

D'himeneu desvetllat vigília feta,
despartiren-se ambdós, malgrat per força,
ella a sa torre, i ell, de nit obscura
per no errà, aplegant senyes de la torre,
navega a Abidos, vila gran i ferma.

Cobejosos ambdós de les furtives
lluïtes d'aquells que fa la nit esposos,
jurquen que ixi la nit patgi-bodaire.

.Ja escampa son vel negre la nit fosca
duent són a tots, fòra a l'amant Leandre
que vora el mar roncós de boda espera
el nunci ardent, i el llòbreg signe espia
del llum, reclam llunyà del llit furtívol.

Veient, doncs, la nit fosca d'ombra negra,
Hero el llum mostra; del frisós Leandre
Eros el cor, com l'encès llum, inflama
i crema com el llum. Oint les ones
zumzaires, ressonants, esfereïdes,
tem primer; mes al punt, prenent coratge,
son cor refent, aqueixos mots s'endreça.
— Eros cruel, mar despiadat; mes d'aigua
és lo mar, i el foc d'Eros mon sí arbora.
Cor, serva el flam, l'aigua abundant no temis.
Ala, amb l'amor com de l'onam tu cures?
¿Ignores que del mar fou nada Cipria
i al mar governa i a les nostres penes? —
Això dient, son galant cos despulla,
a ambdós mans, del vestit que al cap enrotlla,
i de la riba salta i son cos tira
al mar, i enfila dret al llum brillaire,
sent-ne ell mateix remer, i nau, i carga.
Hero, dalt l'alta torra, llumenaire,
a cada raig de vent que d'arreu bufa
tapa amb sa roba el llum, fins que amb fadigues
de Sesto al cap portenc entra Leandre.
Llavors li obre sa torre; i a la porta,
al galant sense alè, callada, abraça,
rajant-li el moll cabell gotes marines,
i el du a sa cambra verge, ara de bodes.
Renta tota sa pell, li unta amb grat oli
de rosa, el cos, i el baf de mar n'ofega.

Llavors diu, abraçant ja en llit tovíssim
l'amant cansat, paraules falagueres:
— Espòs, força has patit : prou aigua amarga
i olor de mar forti-sonant, peixívol.
Vina ara i tes suors en mi reposa. —
Així parla : al punt ell desfà son cingul
i entren a usatge de l'amable Cipria.
Foren bodes sens balls, fou llit sens himnes;
cap poeta aclamà Hera l'ennuviaire,
ni espurnà el llit nupcial la llum de teies,
ni brincà cap dançaire a les ballades,
ni a Himeneu cantà el pare o mare bona:
sols silenci el llit fent, a hora propicia
desplegà el tàlem i ennuvià la fosca:
foren bodes a part sens ressò d'himnes.
Casamentaire els fou la nit. Mai Eos
vegé a Leandre espòs al llit notívol,
que a part d'allà nedava a Abidos, sempre
insaciat, glatint encara el vespre.
Hero, enganyant amb llargs vestits sos pares,
verge de dia, a la nit dòna, i sempre
pregant ambdós que el jorn baixi a la posta.
Així amagant-se de l'amor per força,
entre ells gaudién de la oculta Cipria.
Mes visqueren poc temps, poc temps gaudiren
ambdós d'himeneu vari. Aixís que l'època
vingué d'hivern, tot gebre, que rebota
d'horrendes tempestats remolinaires,

i els vents d'hivern, sempre bufant, escriuixen
los xops pregons del mar i el sí movable
i a raig a raig les salabrors en fiblen,
i el nauixer, a tot port fermant la negra
batuda nau, fuig l'ona infel i forta;
per *xo no et deté pas*, oh gran Leandre,
la por d'hivernal mar, que, de la torre
la cruel senya pèrfida mostrand-te
l'avesat llum de bodes, sens temença
t'aboca al mar furient. La trista Hero
degué restâ en ple hivern sense Leandre,
la breu estrella no encenent del tàlem.
Mes fat i amor forçaven-la, i il·lusa
sols del fat, no d'amor, mostrà la flama.
Era una nit que els vents més fort-bufaires,
els vents d'hivern que fiblen, regolfosos,
queien en colla a la marina riba;
mentre a Leandre, ansiós d'usada esposa,
duia el mar ressonant sobre l'esquena.
Ja es topen ona amb ona i rebot l'aigua,
barreja's cel i mar, arreu bruit sona
dels vents lluitants, bufa Euro contra Zèfir
i amb greu urc se rebat Notos a Bòreas.
Bé era horrible el remor del mar feréstec!
Patint, Leandre, el remolí implacable,
prou s'encomana a la marina Cipria;
prou també al rei mateix del mar, Posidon,
l'àtica nimfa al Bòreas esmenta;

mes cap l'aida, i al fat no aguanta Eros.
Malmès a cops d'onades rebotantes,
ça i lla és endut : la força als peus li falla,
i quiet resta el braó de ses mans àgils.
Força aigua a doll obert li entra a la gola
i glops amargs de l'aigua-sal ja inútils,
que el vent feréstec ja apagà el llum pèrfid
i ensems vida i amor del trist Leandre.

Ella, aixís ell trigant, amb ulls vetllaires
brollant s'estava basquejoses llàgrimes;
i l'alba isqué, i el seu espòs no veia
i els ulls arreu calava a l'ampla espatlla
del mar, per si, apagat ja el llum, guaitava
l'espòs perdut. I quan davall sa torre
obirà el mort marit, trinxat de roques,
amatent, arràn pit trencant ses robes,
de cap se tirà a bronz de l'alta torre.
I sobre el mort espòs va morir Hero
i en sa perdua final ambdós gaudiren.

Trad. de PAU BERTRÀN I BROS

Octubre de 1888

Hero i Leandre

Lo llum d'intims amors fel testimoni
conta'm, deessa, el missatger noctàmbul
de nupcies per les ones transportades,
i el secret himeneu que mai l'aurora
immortal sorprengué. Sestos i Abidos
celebra trista fama, aon fou d'Hero
lo desposori, el nadador Leandre,
i el far anunciador, de Venus nunci,
gala única nupcial en la nit fosca
en què l'Hero infeliç fou maridada.
O llum, delitós símbol! Zeus eteri
entre els astres del cel degué fixar-te
i dir-te *estel d'amor*, de les esposes
joiell lo més preciat, des que tu fores
de xardoroses ansies lo ministre
i nunci que excitares dolç insomni
en amants malaurats, fins que l'oratge
i l'huracà impetuosos t'extingiren...
Eia doncs, o deessal, junts cantem-lo
lo finar d'aquell llum, fi de Leandre.
Ciutats veïnes són Sestos i Abidos,

davant l'una de l'altra, enmirallant-se
ambdoses en la líquida planuria.
Cupido allí son arc brincant, hi engega
inflamada sageta : amb ella abrusa
un jove i una verge. Noms suavisssims
los seus : ell és Leandre, Hero la verge.
Ella a Sestos morava, ell a Abidos:
claríssimes estrelles de la patria
i en tot, en tot semblants. Si acàs un dia
te mena allà la sort, cerca una torre
on Hero sestiana, en les tenebres,
tenint lo llum preat, guià Leandre,
i d'Abidos l'onada remorosa
escolta trist, que plora, plora sempre
la mort i el fiel amor de l'ardent jove.
Mes ¿d'on l'amor nasqué d'Hero i Leandre,
l'abidonès, i ell conseguía retre-la?

Esvelta i rica fou, de sang il·lustre,
Hero sacerdotessa, a Citerea
consagrada, poncella ignara en nupcies.
En torre al mar veïna, lluny dels pares,
habitava a faisó de gran regina,
de castedat espill. Com mai sentia
lo fatiller donam, ni de gais joves
les gatzares festives enyorava,
l'enveja no excitava de les dònes
a qui bellesa d'altri fa envejoses.
Tot aplacant Venus, també Cupido

sovint amb libacions conciliava
amb sa mare divina, i molt temia
les flames del buirac de l'infant cego.
Ail ni aixís evità la cruel fletxada.

Lluí de Citerea l'anyal festa
on d'antic celebraven els de Sestos
de Venus i d'Adonis los misteris.
Mil pobles s'apressaven a acudir-hi
de les llunyanes illes que emparant-les
enclou lo sagrat Ponto en immens cercle.
Los uns ixen d'Hemonia, altres de Xipre;
cap dòna dels citeros resta a casa,
ni, dels que al cim del Liban aromàtic
s'enlairen, de l'aplec no cap s'oblida,
ni el morador de Frigia, ni el d'Abidos
ni tampoc, oi és cas, la jovenalla
que amb afany per les festes sempre roda,
no tant adalerada per los temples
com per reials pubilles que hi concorren.

Pel recinte sagrat va de la diva
espargint resplendors Hero la verge
com lluna en son llevant, de nivies galtes.
Dos cercles li ressalten vermellosos
damunt la blanca neu de sa faç tendra.
Tot ella un jardinet apar de roses
de carminat color; com roses brillen
los membres ressortint de blanca vesta
descenyida, escaienta, vaporosa...

Tot ella és bell conjunt de belles Gracies,
que, si tres los antics ésser fingiren,
tant sols aquell mirar d'Hero amorosa
a cent Gracies plegades les eclipsa.

Sacerdotessa ideal, digna de Venus,
tant sublim s'ostentava entre les dònnes,
que altra viventa Venus ser diria's.

Los cors apassionats a ella s'envolen;
conversar-hi, elegir-la per esposa
tots voldrien : si en té d'homes ull-presos!

Segura prop les ares, per tot vaga
soleta, no veient que la seguïen
estols de fadrinets, la flor dels joves.

Un d'ells, embadalit, aixís comença:

— A Esparta bé hi he estat, en sos certamens
llorejades belleses bé s'hi obiren;
i jamai tant gentil casta puncella
son aroma hi badà. Tal volta Venus
per serva es tria de les Gracies una.

Deliquis d'amor sento contemplant-la.

Jo m'hi fonc... jo m'hi fonc. Plaenta em fóra
la mort després que espòs pogués ser d'Hero.

Ni ser un déu del cel preferiria,
si el ceptre ella tingués de mon reialme.

Mes lo desvari em porta a l'impossible:
feliç jo si ma nuvia un jorn s'hi sembla! —

Tals flors li tira un jove, mentres altre
la coenta ferida callat serva,

per més que la donzella el té frenètic.
Infortunat Leandre! Tu aquell fores
que a tal vista et pasmares i sofrires
l'ardent foc que abrusava tes entranyes.
Retut i dominat d'ígneia sageta,
no lluny de ton amor viure podies:
llampegava en tos ulls la gran foguera
que el cor te consumeix devoradora.
Com no? De casta dòna l'hermosura
més a l'home rendeix que aguda fletxa.
Los ulls ne son la via : d'ells devalla
del cor en lo bell mig letal ferida.

Coratge, por, encongiment, vergonya.
sentia ensems : coratge l'impulsava,
mes vergonya sos passos extravía,
que sens esma el deixà l'òptima verge.
Amor vencé per fi... ja no es detura.
Audaciós, impulsat del brau incendi,
de sobte l'escomet. Ja davant d'ella,
la mira de gairell, los ulls mig cluca,
fins que el llenguatge mut ella endevina.
L'endevina i, sentint l'amor de Leandre,
gaudeix en sê agraciada; i en silenci
inclina son bell front i l'alça alegre,
les fines amoretes aprovant-li.
Com ell se delectava, dins son ànima,
creient-se correspost!... Ja més no dubta:
ja combina, ja espera temps propici;

en tant que morent sol va trasmuntant-se
i el cel se va enfosquint i l'Hésper brilla.

Lo jove cautelós al costat d'Hero
se planta al bell instant que nit ombrívola
emprèn son tàcit curs, i, decidint-se,
soprèn de la donzella els dits de rosa
i sospirs vehements son pit exhala.

Mes ella, com ofesa, el braç retira;
i, al notar ell l'antoix de la innocent,
més atrevit, atrau-la per la túnica
d'esquisida labor i cap al pòrtic
se l'emmena. Segueix-lo ella astorada,
tot dubtant i greument, i al mig s'atura.
S'atura i amenaça a l'amant cego
amb tals veus, més que altives receloses:

— Estranger, tu bogeges : d'una verge,
infeliç, ¿què pretens? Fes doncs ta via
i deixa'm, per favor... Ai, si mos pares
te veuen! Poden molt! Oi, tu bogeges...

Seduir no t'escau la qui de Venus
sacerdotessa n'és : al desposori
reduir verge oblata és ben difícil. —

Tals paraules digué, d'ella ben propies.
Joiós ell al sentir-la enquimerada,
prou comprèn que a Cupido va retent-se:
contra el déu quan la dòna més forceja,
infal·lible senyal és de victòria.
Per ço dolç bes, ardit, al coll li estampa,

i seus mots discurreix per ablanir-la,
seguint, son cor torbat, d'amor l'estímul:
— O Venus a qui adoro com a Venus,
Minerva per mi cara com Minerva,
(no igual te considero a mortals dones
i a les filles de Zeus jo t'assimilo)
Ditxós qui t'animà, ditxosa mare,
verger de ta hermosura, flor divina!
Mes ara ou-me propicia, compadeix-te
d'un cor greument ferit, i, com oblata
de Venus, exerceix ton sacerdocí.
Exerceix-lo : les lleis de la deessa
compleix-les, que ser verge no consona
i a Venus incensar. Sabs que no és gaire
de vestals Afrodita. ¿Prefereixes
guardar los instituts i cerimònies
de l'amable deessa? fe servir-li?
Jo seré ton marit : si amessis Venus,
dels amors falaguers lo grat jou ama,
i com sirvent o com espòs accepta'm.
Per tu Eros m'ha caçat amb ses sagetes,
com a Heracles el brau retía a Omfala
lo veloç Hermes, que d'or té lo ceptre.
Venus i Hermes a tu, ma Omfala, em porten.
No oblidis que l'Atlanta de l'Arcadia
volgué fugir l'amor de Milanione
i verge intacta ser. Airada Venus
li gravà al fons del cor lo nom que odiava.

Convence't també, doncs, gerda puncella,
ni intentis que la dea se'ns enugi. —

Callà i vegé cedir l'abans adusta,
extraviant-li la pensa amb mots mel'liflus.
Muda ella, sa mirada fixa en terra;
vergonyosa, en la mà sa roja galta
apoia, tot ferint lo seu coturne
lleugerament lo sol, tot component-se
sovint lo seu mantell damunt los muscles.
D'anuenca aquests gestos són prenuncis,
i el silenci de verge persuadida
consentiment afirma per les nupcies:
d'amor lo dolç-amarg ja sent l'incauta,
ja li abrusa lo pit flama ans ignota,
l'encisa lo posat del fill d'Abidos,
i, mentres ella els ulls clavats té en terra,
ell, encesa sa cara, mut, immòbil,
guaitant-la fit a fit resposta prega.

Hero, per fi, parlà mig convençuda
(lo rubor diu bé massa sa vergonya):
— Les penyes, estranger, moure sabries.
¿Qui t'ha ensenyat, dolent, dits tant xamosos?
La desgracia et portà a ma noble patria,
i en va t'ets explicat. Sens domicili,
sens herencia, ¿al meu cor i béns aspires?
A més que no és possible en matrimoni
convenir : d'això, als pares, ni parlar-ne!
I si, com foraster, tractes d'incògnit

morar en estos llocs, és ben difícil
establir relacions inconegudes!
La llengua dels mortals no res detura
lo que en secret maquines, i en silenci
arreu tot se publica i se bescanta.
Amb tot, siem-nos francs : com t'anomenen?
I ta patria i familia? Jo soc Hero,
d'inclit renom. Ma casa és torre altíssima.
En ella amb humil serva habito sola
al límit dels sestians, damunt les penyes,
per enemic consell de temuts pares...
Lo mar és lo veí que m'aconhorta:
en lloc de suaus amigues o gais joves,
sento tot l'any lo ronc brogit de l'ona
monòtona en la penya estabellant-se... —
Res més dir pot : sa faç tota enrogida
de nou al pit acala, l'imprudencia
de sos mots en silenci reprovant-se.

Leandre, en qui ardent fletxa tant s'endinsa,
remei a tal conflicte prou li cerca;
i amor, que fa impossibles i l'hom doma
amb son arc, i és ensems metge que cura,
oportú auxilià amb medi increible
que revela enginyós lo amant d'Abidos:
— Per tu, per tu, ma vida, l'ona ingrata
passarà bullent innavegable.
¿Què són perills i esculls, si no em desvien
de la cambra nupcial? I ¿què és, si et trobo,

la ressonanta furia de les ones?
De nit sempre nedant, fort en la lluita,
l'Hel'lespont remorós creuaré destre:
no és lluny d'aquí l'abidonesa costa.
Tan sols en lo bell cim de ta miranda
brillar fes clara llum en les tenebres,
i nau d'amor immens ésser jo pugui
guiat pel resplendor de ton estrella.
Guaitant-la, i evitant lo fret Bootes
l'emboirat Orió i el curs de l'Ossa,
al port arribaré de ma ventura...
Mes, guarda, vida meva, per Zeus guarda
del vent impetuós lo far vivífic,
que sens ell lo pregón m'engolaria.
De vida sies llum, guia esplendent.
I si ara lo meu nom te plau sentir-lo,
Leandre m'anomenen, espòs d'Hero. —

Així tots dos en clandestines nupcies
unir-se estatuïren, i pactaren
llur amistat nocturna, essent lo nunci,
lo llum, fel testimoni ensems del pacte.
Promet ella el senyal, ell creuar l'ona.
I ambdós, amb molt de greu, s'encaminaren
ella a la torre, i ell en nit obscura
(per no errar de la torre prenent senya)
consirós navegava al port d'Abidos.
Quin neguit en los cors les diurnes hores!
Què de voltes reveure's desitjaren!

Tornà el vespre. La fosca s'estenia tot infundint la sòn, menys a Leandre solitari en la platja : los ulls fixes al mar tempestuós, amb febre espera lo llum d'intims amors fel testimoni, lo llum avís de nupcies, ail, ben tristes. Havía ja enfosquit. Hero amatenta lo far reverberà : los raigs s'escampen, fereixen ja los ulls de l'ardit jove; lo cremar d'aquell llum lo cor li crema. De sobte de les ones ronc estrèpit lo reté espaordit; mes, revifant-se, amb aquestes paraules s'encoratja:

— Dû és l'amor, l'oceà com ell indòmit, mes d'aigua no n'hi manca si m'abrusa l'Amor, amb foc vivíssim, les entranyes. Cor meu! que ets foc recorda! Llença't, llença't a l'aigua confiat!... Per què vacil·les?

Del mar ignores que és nascuda Venus, i els oceans domina i greus angoixes? — Digué, i amb les dos mans llest se despulla, se lliga fortament l'altiva testa, ix corrent a la platja, i es capbuça cuitant, sempre cuitant al far benèfic: sol remer, sol pilot, i sol navili.

En tant, de l'alta torre Hero sotjava: amb son mantell, al traidor vent atenta, protegeix l'amat llum, afins que a Sestos,

retut per la maror, Leandre arriba,
i se l'emmena vers la sua torre.
Ja l'espòs, amarat, besa a la porta,
ella l'abraça i a son front li regalen
les gotes que del jove el front destil·la.
Sens trigar l'ascendeix a estancia pulcra;
l'eixuga, ungint-lo amb aromosa essencia
que allunya d'ell tota marina flaire.
Lo panteix va cessant. Ella reclina
son espòs, i, amb dolçura atemperant-lo,
tals mots li diu, que el cor de ditxa omplenen:
«Molt ets sofert, espòs, com no cap altre;
molt ets sofert! Prou ja d'aigua i fatiga
i prou d'ingrat farum de marins monstres. —

Tantost hagué parlat, somrient Venus
lo cast tàlem rubleix de murtra i roses.
Nupcies foren sens dances, llit sens himnes:
cap vate allí exalçà lo desposori,
ni agità lo jovent la teia ardenta,
ni famós dançarí pogué exhibir-s'hi,
ni cantà l'himeneu cap pare o mare.
Un silenci mortal, lo fret, la fosca,
són les joies i honors sponsalícis;
i, com si tràgic fat seguís els nuvis,
com si himnes i gatzara d'ells desdissin,
res mai regositjà les castes nupcies,
ni mai veié l'Aurora el pobre Leandre,
que el tàlem nupcial prou coneixia.

Al clarejar lo jorn, envers Abidos
tornava regalat per dolces aures,
al pas que Hero, vestint la nivia túnica,
sos pares complaent, verge de dia
i muller amorosa de nit era.

Mil colps fou llur desig, al despedir-se,
que el sol se trasmuntés en lloc de néixer.
Abrusats los dos cors en flama immensa,
en secret sols de ñit veure's podien.
Dissort! Breu fou la vida, breus les nupcies,
les nupcies per les ones transportades.
L'hora, per fi, arribà de gels i boires:
los núvols congriant torbs i tempestes,
los humits elements i abims marítims
per los vents hivernals sorollats foren.
La tempesta vingué, rompent amb ímpetu
en mil i mil estelles per les roques
negre vaixell. Avís pel nauta intrèpid,
que de traidora mar discret se'n guardi.
Tu, jove coratjós, Leandre invicte,
no et detens pel furor de les onades;
tu veus del resplendor la guia certa
que llavors amb perfidia t'esperona
a confiar-te segur al Ponto en furia.
Bé devía, l'incauta infeliç Hero,
no encendre en aitals nits la clara estrella;
mes ail se corsecava per Leandrel
Lo fat la cega i... dalt la torre mostra

de les Parques la fauç, per far de ditxes.
Era ja nit. Fort huracà es llençava
per les platges i mars, la Mort guiant-lo,
i naus amb naus arramba i les destroça.
L'esperançat Leandre, per reveure
son bé, es capbuça al caos, neda... neda...
i l'ona assalta l'ona, i s'acumula
en ingent munt lo líquid que al cel toca,
o, de l'abisme atret, irat s'hi enxomba.
Creix lo bramul dels vents : la tramontana
mistral, garbí i xaloc sens treva lluiten;
brogit estrepitós la mar atrona.
Quin martiri, Leandre, quin martiri!
Te prega tot sovint, marina Venus;
excels Neptú, l'auxili teu invoca;
o Atis boreal, tampoc t'oblida.
Ningú el lliurà. No Amor deté les Parques.
Les onades l'assoten impetuoses
i ençà i enllà el capgiren, capolant-lo;
força li manca als peus i l'abandona;
lo seu braç s'encarcara i paralitza;
a dolls l'aigua se n'entra per sa boca,
beu lo líquid amarg a grans glopades,
i, com si en va llúis l'infel estrella,
forta ventada al fi sos raigs eclipsa
amb la vida i l'amor del fel Leandre.
Hero vetlla i escolta : la cor-gela
fatal pressentiment, de mort auguri.

L'aurora despuntà. Cerca febrosa
llucant des l'alta torre en la planuria,
si en té com apareix un lleu indici
del marit extraviat per llum extinta.
De cop en lo rocam veí s'aboca;
i, al veure de Leandre lo cadavre
fluctuant entre esculls, ja no vacil'la:
sa túnica esquinçant, los ulls saltant-li,
a daltabaix resolta es precipita.

Tal fou d'Hero la fi : davallà a l'ombra
cridada pel marit; llur infortuni
de nou als dos juntà, l'un d'altre digne.

Trad. de JOSEP M.ª PELLICER I PAGÈS

Desembre de 1894

ÍNDEX

	<u>Pàgs.</u>
Text grec i versió literal de Ll. Segalà	7
Traducció en hexàmetres de A. Carrión	29
Apèndix : Traducció de P. Bertràn i Bros	45
Traducció de J. M. ^a Pellicer i Pagès	58

PUBLICACIONS
DEL
INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

SECCIÓ FILOLÒGICA

Ptes.

Himnes Homèrics. Traducció en vers de JOAN MARAGALL i text grec amb la traducció literal de P. BOSCH GIMPERA.	5
Un vol. de IV-262 pàgines	5
Edició en paper de fil de 50 exemplars	15
El Gènesi, versió de l'hebreu segons els textos originals, i amb anotació, de MN. FREDERIC CLASCAR.	
Un vol. de 476 pàgines.	5
Edició en paper de fil	20
Museu : Hero i Leandre. — Text grec amb la versió literal en prosa de LL. SEGALÀ i en hexàmetres d'AMBROSI CARRIÓ, duent en apèndix les traduccions inèdites, en vers, de P. BERTRÁN I BROS i J. M. PELLICER I PAGÈS.	
Un vol. de 80 pàgines	2
Edició en paper de fil	5
Normes ortogràfiques	0'10
Butlletí de Dialectologia Catalana	
Vol. I (abril-desembre 1913)	3
» II (gener-juny 1914).	1'50
» II (juliol-desembre 1914)	2
» III (gener-juny 1915)	2'50

BIBLIOTECA FILOLÒGICA

I. — Documents en vulgar per a l'estudi de la llengua (segles XI, XII & XIII), per MN. PERE PUJOL.	2
II. — Die Mundart von Alacant. — Beitrag zur Kenntnis des Valencianischen, von DR. PERE BARNILS GIOL	4
III. — Diccionari Aguiló	
Fascicle I	4
» II	4
IV. — La frontera catalano-aragonesa, per ANTONI GRIERA.	
Fascicle I.	5
V. — Textes catalans avec leur transcription phonétique, par J. ARTEAGA PEREIRA	4

EDICIONS PEDAGÒGIQUES

Bibliotheca Scriptorum Graecorum et Romanorum cum ibericis versionibus.

Vol. I. Cornelii Nepotis. Praefatio et Miltiadis Themistoclis-que vitae (F. Crusat; A. M. Alves, S. J.; F. de Mello, S. J.; M. de Montoliu; C. Riba Bracons, interpretibus).	I
--	---

En dipòsit:

Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana. Barcelona, 1908	5
--	---

En premsa:

Vocabulari català-alemany de l'any 1502, reimpressió acompanyada d'un pròleg i registres, per P. BARNILS.

Diccionari Aguiló. Fascicle III.

L'Inchiesta del San Graal, per V. CRESCINI i V. TODESCO.

Estudis Romànics (Llengua i Literatura) vol. I.

Butlletí de Dialectologia Catalana (juliol-desembre de 1915).

En preparació:

Vocabulari Ortogràfic de la Llengua Catalana.

Sobre la musicalitat del català. Estudi psicològic-lingüístic de E. WAIBLINGER.

Revisió de Fonètica catalana, per P. BARNILS.

Problemes fonològics del Català, per P. BARNILS.

La Llengua en la Crònica del Rei En Jaume, estudis filològics de M. DE MONTOLIU.

La Frontera catalano-aragonesa, II, per ANTONI GRIERA.

Crestomatia catalana, per R. d'ALÒS.

Recull de Documents de l'època comtal, per F. MARTORELL.

Edició crítica de les obres de Bernat Metge, per LL. NICOLAU.

Homeri Iliadis A (A. SEGALÁ, interprete).

Diccionari hebreu-llatí-català, pel DR. FRANCESC BARJAU, professor a la Universitat de Barcelona.

Diccionari manual llatí-català.

SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

	<u>Ptes.</u>
Anuaris de l'Institut d'Estudis Catalans	
Anuari MCMVII	30
Anuari MCMVIII	30
Anuari MCMIX-X	30
Anuari MCMXI-XII	30
Les Pintures Murals Catalanes	
Fascicle I. — Pedret	10
» II. — Sant Martí de Fenollar i Sant Miquel de la Seu.	10
» III. — Tahull i Bohí, Santa Maria d'Aneu i Sant Pere del Burgal	10

Les Monedes Catalanes, per JOAQUIM BOTET I SISÓ.

Volum I.	10
» II.	12
» III i darrer	20

Documents per l'Historia de la Cultura Catalana Mig-eval, publicats per A. RUBIÓ I LLUCH.

Volum I, contenint més de 500 documents	16
---	----

L'Arquitectura Romànica a Catalunya, per J. PUIG I CADA-FALCH, A. DE FALGUERA i J. GODAY.

Volum I. — Precedents : L'Arquitectura romana; l'Arquitectura cristiana prerromànica	20
Volum II. — Des del segle IX a les darreries del segle XI.	25

Les Obres d'Auzias March. Edició crítica en vista de tots els manuscrits i totes les edicions, per AMADEU PAGÈS.

Volum I. — Introducció. Text de les poesies I-LXXXIV.	12
» II i darrer. — Poesies LXXXV-CXXXVIII	12

En dipòsit:

Catàleg de la Biblioteca Musical de la Diputació de Barcelona, per FELIP PEDRELL. (2 vols.)	65
---	----

En preparació:

La Biblia Catalana, tret de les antigues versions dels segles XIV^a i XV^a, per RAMÓN D'ALÒS.

Volum I: — Gènesi, Exode, Levític, Nombres, Deuteronomi i Josuè.
(Text de Londres.)

Itinerari del Rei En Jaume el Conqueridor, per J. MIRET I SANS.

Crònica dels Comtes de Barcelona i dels Reis d'Aragó, per L. BARRAU-DIHIGO i J. MASSÓ TORRENTS.

SECCIÓ DE CIENCIES

Ptes.

Arxius

Any I, fascicles I, II i III, cada un.	4
» II, fascicles I, II i III, cada un.	4

Flora de Catalunya, per J. CADEVALL i ANGEL SALLEN.

Fascicle I	5
» II	5

Treballs de la Societat de Biologia, publicats sota la direcció d'A. PI SUNYER.

Volum I, 1913	10
» II, 1914	10

En preparació:

Malacologia de Catalunya, per ARTUR BOFILL POCH i J. DE CHÍA.

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

Ptes.

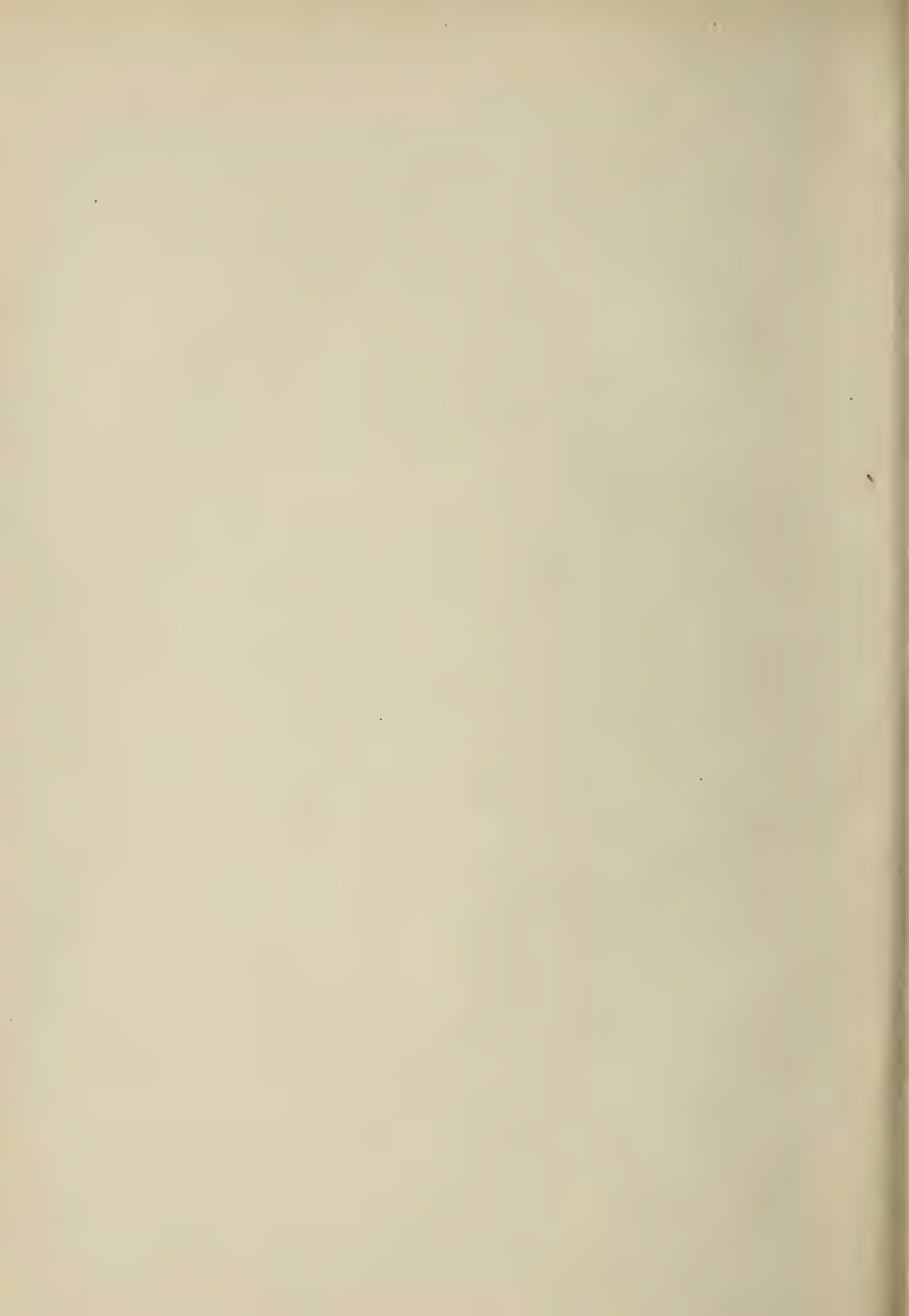
Butlletí de la Biblioteca de Catalunya

Any I, núm. 1 (gener-abril)	1'50
» núm. 2 (maig-agost)	3
» núm. 3 (setembre-desembre)	1'50

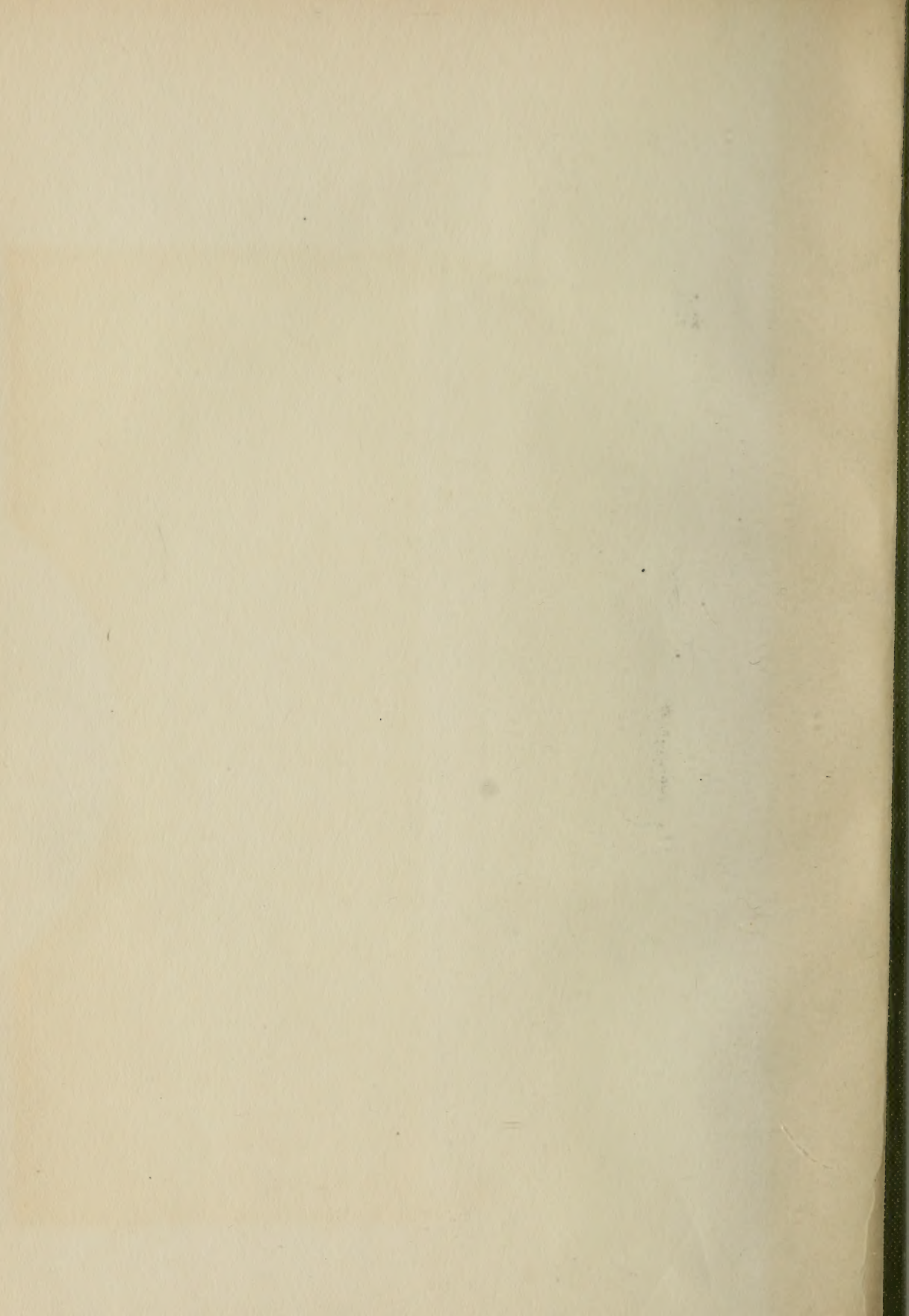

Author Musaicus, the grammarian

200011

LGr.

M985

.Cs

Title Hero i Leandre; with Catalan tr. by
Segalá y Estalella, etc.

DATE.

NAME OF BORROWER.

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
Under Pat. "Ref. Index File"
Made by LIBRARY BUREAU

